Dosarul №2a-23/2025 I instanță
n/c 2-23035255-05-2a-29012025 judecător Mihail Osadcii

judecătoria Cahul
sediul Cantemir

D E C I Z I E

07 aprilie 2025 **mun. Comrat**

Colegiul judiciar al Curții de Apel Sud, sediul Comrat
în componența:
președintele completului, judecătorul Andrei Mironov
judecătorii Valeri Hudoba și Grigori Colev
Grefier Elena Jeleva
cu participarea:
reclamantului Andrei Pîslari
reprezentantului reclamantului Gheorghe Josu
reprezentantului intervenientului accesoriu Lilia Sîrbu

examinând în ședință publică în ordine de apel, cererile de apel depuse de reprezentantul Procuraturii Generale al Republicii Moldova, procurorul Sîrbu Valeriu, reprezentantul Ministerului Justiției al RM, Constantin Cachița, și de reprezentantul reclamantului, Pîslari Andrei, avocatul Josu Gheorghe, împotriva hotărârii Judecătoriei Cahul, sediul Cantemir din 5 aprilie 2024, adoptată pe cauza civilă la acțiunea înaintată de Pîslari Andrei către Ministerul Justiției al Republicii Moldova, intervenient accesoriu Procuratura Generală al Republicii Moldova, cu privire la repararea prejudiciului și compensarea cheltuielilor de asistență juridică,

audiind raportul judecătorului asupra pricinii, ascultând argumentele participanților asupra esenței apelului,

A C O N S T A T A T:

1. ***<u>Circumstanțele cauzei:</u>***

La data de 09 martie 2023, reclamantul Pîslari Andrei a înaintat în cadrul Judecătoriei Cahul, sediul Cantemir o cerere de chemare în judecată către Ministerul Justiției al R. Moldova, intervenient accesorii Procuratura Generală a R. Moldova, cu privire la repararea prejudiciului și compensarea cheltuielilor de asistență juridică. (f.d.7-9)

În motivarea cererii de chemare în judecată, reclamantul Pîslari Andrei a indicat că, începând cu anul 2017 și până la 23.11.2022, adică pe parcursul a 5 ani, a fost neîntemeiat, ilegal şi abuziv urmărit penal de către Procuratura raionului Cantemir, fiind de mai multe ori citat de către procuratură şi instanțele de judecată, învinuit în comiterea infracțiunii prevăzute de art. 179 alin. (1) Cod penal, pătrunderea în domiciliul unei persoane fără consimțământul acesteia şi refuzul de al părăsi la cererea ei.

La 14 martie 2017 de către organul de urmărire penală al Inspectoratului de Poliție Cantemir a fost pornită cauza penală în baza art. 179 alin. (1) Cod penal, la data de 04 aprilie 2017, a fost recunoscut în calitate de bănuit, iar la 03.06.2017, a fost pus sub învinuire.

Pe parcursul urmăririi penale de către apărător au fost înaintate mai multe demersuri de a fi scos de sub urmărire până şi o cerere din data de 19.06.2017 din partea sa înaintată procurorului raionului de a fi audiat prin intermediul poligrafului, dar toate cererile şi demersurile au fost respinse cu trimiterea cauzei în instanță.

A fost pronunțată sentința Judecătoriei Cahul (sediul Cantemir) din 21.06.2019, în privința sa, fiind pronunțată o sentință de achitare, din motiv că fapta nu întrunește elementele infracțiunii, însă procurorul a contestat sentința cu apel, solicitând să fie pronunțată o sentință de condamnare, prin decizia Colegiului Penal al Curții de Apel Cahul din 19.02.2020, a fost respins apelul cu menținerea sentinței primei instanțe, procurorul a declarat recurs împotriva deciziei instanței de apel solicitând casarea acesteia cu trimiterea cauzei la rejudecare în instanța de apel, prin decizia Colegiului Penal al Curții Supreme de Justiție din 04 martie 2021, recursul procurorului a fost admis, cu casarea total a deciziei cu dispunerea rejudecării cauzei de către aceiași instanță de apel, în alt complet de judecată.

Prin decizia Colegiului judiciar al Curţii de Apel Cahul din 08 iunie 2022, apelul procurorului a fost admis, cu casarea totală a sentinţei, cu pronunțarea unei noi hotărâri potrivit modului stabilit pentru prima instanţă prin care a fost achitat de învinuirea în comiterea infracţiunii din motivul că nu s-a constatat existenţa

faptei infracţiunii, nefiind de acord iarăși cu decizia procurorul a atacat-o cu recurs ordinar, solicitând casarea deciziei şi dispunerea rejudecării cauzei penale de către instanța de apel.

Prin decizia Curții Supreme de Justiție din 23 noiembrie 2022, a considerat inadmisibil recursul ordinar, ca fiind vădit neîntemeiat, declarat de procurorul-șef al Procuraturii de circumscripție Cahul, Caragherghi Mariana, împotriva deciziei Colegiului judiciar al Curţii de Apel Cahul din 08 iunie 2022, ce confirmă faptul urmăririi penale ilegale.

În urma acțiunilor neîntemeiate şi ilegale ale Procuraturii raionului Cantemir, ale Procuraturii de circumscripție Cahul, a fost citat de mai bine de 35 ori la organul de urmărire penală procuratură şi instanțele de judecată şi recunoașterii sale în calitate de bănuit şi învinuit, tragerii ilegale la răspundere penală pentru infracțiunea pe care nu a comis-o, a suportat o încordare psihică, retrăiri intense, stare de stres, circumstanțe legate de suferințe grave morale, care pot fi compensate în sumă bănească, în mărime de 1 500 000 lei.

În urma faptelor invocate, susține că, i-a fost pricinuit şi un prejudiciu material care constă din cheltuielile de transport de deplasare la organul de urmărire penală, procuratură şi cheltuielile de deplasare la ședințele de judecată și Curtea de Apel Cahul, deoarece este domiciliat în satul Vişniovca, raionul Cantemir care se află la o distanța de 25 km de or. Cantemir, iar 70 km de la mun. Cahul, iar cheltuielile reale de deplasare nu le poate prezenta, deoarece nu s-au păstrat, doar un singur bon fiscal din 08.06.2022 la suma de 586 lei.

Mărimea prejudiciului moral este apreciat și din faptul că este o persoană publică, deoarece a îndeplinit şi funcția de primar al satului Vișniovca în perioada anilor 2007- 2014, iar anterior a activat în organele afacerilor interne, având grad de colonel, iar în legătură cu acest dosar penal i s-a retras dreptul de a purta armă, fapt confirmat de INSP al IGP, de asemenea s-a răspândit în sat, raion și întreaga republică o informație negativă despre personalitatea sa, deoarece anterior a activat în diferite funcții de conducere comisar şi șef de penitenciar, creându-i o imagine negativă printre cetățeni, fiind de nenumărate ori întrebat de acest caz, astfel a pierdut onoarea prin defăimare. Cu atât mai mult au trecut mai bine de trei luni de când a rămas definitivă sentința, dar procurorul nu a adus scuze oficiale, astfel sau încălcat şi prevederile art. 12 din Legea privind modul de reparare a prejudiciului cauzat prin acțiunile ilicite ale organelor de urmărire penală, ale procuraturii şi ale instanțelor judecătorești 1545/25.02.98 al de aceia înaintează prezenta acțiune.

Își întemeiază acțiunea pe dispozițiile art. 2007,2036 şi 2037 ale Codului civil, Legea privind modul de reparare a prejudiciului cauzat prin acțiunile ilicite ale organelor de urmărire penală, ale procuraturii şi ale instanțelor judecătorești 1545/25.02.98, Monitorul Oficial 50-51/359, 04.06.1998, art.5,7 şi 166 ale Codului de procedură civilă, și solicită instanței de judecată admiterea cererii cu încasarea din contul bugetului de stat a prejudiciului moral în mărime de 1 500 000 lei, prejudiciului material în mărime de 586 lei și cheltuielilor judiciare.

2. <u>Hotărârea instanţei de fond ce constituie obiectul apelului:</u>

Prin hotărârea judecătoriei Cahul sediul Cantemir din 05 aprilie 2024, s-a admis parțial acțiunea civilă intentată la cererea de chemare în judecată depusă de Pîslari Andrei Trofim către Ministerul Justiției al R. Moldova, intervenient accesoriu Procuratura Generală a R. Moldova, cu privire la repararea prejudiciului și compensarea cheltuielilor de asistență juridică.

S-a încasat din bugetul de stat prin intermediul Ministerului Justiției al R. Moldova în beneficiul reclamantului Pîslari Andrei Trofim, suma de 586 (cinci sute optzeci și șase) lei, cu titlu de prejudiciu material, suma de 50000 (cincizeci mii) lei, cu titlu de prejudiciu moral și suma de 3000 (trei mii) lei, cu titlu de cheltuieli suportate în legătură cu asistența juridică, iar în total suma de 53586 (cincizeci și trei mii cinci sute optzeci și șase) lei.

În rest, acțiunea s-a respins, ca fiind neîntemeiată. (f.d.71)

3. <u>Argumentele apelantului vis-a-vis de pretinsa ilegalitate a hotărârii atacate:</u>

La data de 17 aprilie 2024, reprezentantul Procuraturii Generale al Republicii Moldova, procurorul Sîrbu Valeriu a înaintat cerere de apel, prin conținutul căreia a solicitat admiterea apelului, casarea hotărârii emise de instanța de fond, pronunțarea unei noi hotărâri prin care să fie respinsă ca nefondată acțiunea reclamantului Pîslari Trofim privind încasarea din bugetul de stat a prejudiciului material și moral cauzat ca urmare a acțiunilor ilicite ale organelor de urmărire penală, ale procuraturii și ale instanțelor judecătorești. (f.d.74-79)

În motivarea apelului a indicat că conform prevederilor art. 1405 alin.(1) Cod civil *Prejudiciul cauzat persoanei fizice prin condamnare ilegală, atragere ilegală la răspundere penală, aplicare ilegală a măsurii preventive sub forma arestului preventiv sau sub forma declarației scrise de a nu părăsi localitatea, prin aplicarea ilegală în calitate de sancțiune administrativă a arestului, muncii neremunerate în folosul comunității se repară de către stat integral, indiferent de*

vinovăția persoanelor de răspundere ale organelor de urmărire penală, ale procuraturii sau ale instanțelor de judecată”.

Potrivit prevederilor art.1423 Codul civil, *Mărimea compensației pentru prejudiciu moral se determină de către instanța de judecată în funcție de caracterul și gravitatea suferințelor psihice sau fizice cauzate persoanei vătămate, de gradul de vinovăție al autorului prejudiciului, dacă vinovăția este o condiție a răspunderii, și de măsura în care această compensare poate aduce satisfacție persoanei vătămate. Caracterul și gravitatea suferințelor psihice sau fizice le apreciază instanța de judecată, luând în considerare circumstanțele în care a fost cauzat prejudiciul, precum și statutul social al persoanei vătămate”.*

Conform prevederilor art.2 al. 1) Legii „Privind modul de reparare a prejudiciului cauzat prin acțiunile ilicite ale organelor de urmărire penală, ale procuraturii și ale instanțelor judecătorești”, prin *"acțiuni ilicite"* se subînțeleg acțiuni sau inacțiuni ale organului împuternicit să examineze cazurile cu privire la contravențiile administrative, ale organului de urmărire penală sau ale instanței de judecată, care exclud vinovăția acestora, al căror caracter ilegal se manifestă prin încălcarea principiului general, potrivit căruia nici o persoană nevinovată nu poate fi trasă la răspundere și nu poate fi judecată, (erori) ori fapte ale persoanelor cu funcție de răspundere din organul de urmărire penală sau din instanța de judecată, manifestate prin încălcarea intenționată a normelor procedurale și materiale în timpul procedurii penale sau administrative (infracțiuni).

Astfel potrivit prevederilor art. 6 Legii nr.1545 din 25.02.1998 „Privind modul de reparare a prejudiciului cauzat prin acțiunile ilicite ale organelor de urmărire penală, ale procuraturii și ale instanțelor judecătorești” - ”... *sunt determinate condițiile privind admiterea dreptului la repararea prejudiciului, în mărimea și modul stabilite de prezenta lege, în cazul în care "a) devenirii definitive și irevocabile a sentinței de achitare; b) scoaterii persoanei de sub urmărire penală sau încetării urmăririi penale pe temeiuri de reabilitare”.*

Totodată potrivit prevederilor art. 3 Legii sus-menționate, *"(1) în conformitate cu prevederile prezentei legi, este reparabil prejudiciul material și moral cauzat persoanei fizice sau juridice în urma: a) reținerii ilegale, aplicării ilegale a măsurilor preventive sub formă de arest, de declarație de a nu părăsi localitatea sau țara, tragerii ilegale la răspundere penală; c) efectuării ilegale, în cazul urmăririi penale ori judecării cauzei penale, a percheziției, ridicării, punerii ilegale sub sechestru a averii, eliberării sau suspendării ilegale din lucru (funcție),*

precum și în urma altor acțiuni de procedură care limitează drepturile persoanelor fizice sau juridice și etc.”

Or, în temeiul prevederilor art. 11 al Legii „Privind modul de reparare a prejudiciului cauzat prin acțiunile ilicite ale organelor de urmărire penală, ale procuraturii și ale instanțelor judecătorești”, *”(1) Mărimea compensației pentru repararea prejudiciului moral se stabileşte de instanța de judecată în modul prevăzut de prezenta lege. Mărimea concretă a compensației se determină luându-se în considerare: - a) gravitatea infracțiunii de a cărei săvârşire a fost învinuită persoana respectivă; - b) caracterul și gravitatea încălcărilor procesuale comise la urmărirea penală și la examinarea cauzei penale în instanța de judecată; - c) rezonanța pe care a avut-o în societate informația despre învinuirea persoanei; - d) durata urmăririi penale, precum și durata examinării cauzei penale în instanța de judecată; - e) natura dreptului personal lezat și locul lui în sistemul de valori al persoanei; - f) suferințele fizice, caracterul și gradul suferințelor psihice; - g) măsura în care compensația bănească poate atenua suferințele fizice și psihice cauzate; - h) durata aflării nelegitime a persoanei în detenție. (2) Instanța de judecată va determina mărimea compensației și în baza criteriilor specificate la art.219 alin.(4) Cod de procedură penală. (3) în toate cazurile, instanța de judecată se va baza pe principiile compensării rezonabile și echitabile a prejudiciului moral.*

Respectiv, reieșind din probatoriul prezentat de către părți și anexat la materialele cauzei civile examinate, susține că în acțiunile reprezentanților organului de urmărire penală, Procuratura și Instanța de judecată nu au constatate careva acțiuni ilegale, ce ar determina admiterea parțială a acțiunii civile conform cu dispunerea încasării din bugetul de stat prin intermediul Ministerului Justiției în beneficiul reclamantului, cu titlu de prejudiciu material în suma de 586 lei; sumei de 3000 lei cu titlu de cheltuieli suportate în legătură cu asistența juridică; sumei de 50000 lei cu titlu de prejudiciu moral.

În acest context, menționează că prejudiciul moral constituie prejudiciul rezultat dintr-o atingere adusă intereselor personale și care se manifesta prin suferințe fizice și/sau psihice pe care le resimte victima.

Or, deși în condițiile prezenței obligatorii pentru repararea prejudiciului moral fiind elementele: existența prejudiciului - demonstrate prin explicațiile părților și persoanelor terțe, depozițiile martorilor, probele scrise (înscrisurile); - dovezile materiale; - concluziile experților (ex: prin efectuarea unei expertize psihologice a

suferirii prejudiciului moral), ce ar constata în justificarea ți probarea acțiunilor ilicite ale persoanei care a cauzat prejudiciul.

Cu referire la prevederile enunțate și reieșind din specificul acțiunii, consideră că reclamantul eronat a solicitat aplicarea legii materiale care guvernează raportul juridic litigios, creând condiții obiective participanților la proces și incorect a solicitat compensarea prejudiciului material și moral cauzat reclamantului ca urmare a acțiunilor organului de urmărire penală.

Mai mult ca atât constată, că la materialele cauzei nu există nici un act procedural definitiv și irevocabil dispuse de reprezentanții organului de urmărire penală și/sau a instanței de judecată, prin care s-a stabilit că au fost constatate careva acte sau acțiuni ilegale comise de către organul de urmărire penală sau procurorul pe cauza penală privind pe Pîslari Andrei Trofim *(cerință prevăzută de Legea nr. 1545 art.3).* De aceea constată că, toate acțiunile ale organului de urmărire penale și a procuraturii, au fost realizate în strictă conformitate cu prevederile legale.

În această ordine de idei accentuează că este important și necesar să se constate ilegalitatea actului procedural emis de către organul de urmărirea penală și de instanța de judecată.

Respectiv, dacă se demonstrează printr-un act judecătoresc de dispoziție irevocabil că acțiunile întreprinse de către organul de urmărire penală sunt/au fost ilegale, atunci dreptul la despăgubire apare indiferent de faptul dacă este vinovată sau nu persoana.

De altfel, în sensul prevederilor enunțate rezultă expres, că pentru angajarea răspunderii statului pentru prejudiciul cauzat prin erorile judiciare și de urmărire penală, sunt necesare unele condiții speciale și anume existența faptei ilicite ale reprezentanților organului de urmărire penale și a procurorului.

Prin urmare, desprinde că la materialele cauzei penale nu există nici un act procedural definitiv și irevocabil al instanței de judecată (ex. încheiere interlocutorie) sau a organului ierarhic superior, prin care s-a stabilit ca fiind ilegale acțiunile organului de urmărire penale și a procurorului.

Potrivit prevederilor pct. 28 Hotărârii Plenului CSJ nr. 9 din 09 octombrie 2006 „Cu privire la aplicarea de către instanțele de judecată a legislației ce reglementează repararea prejudiciului moral” ”*... obligația de a dovedi faptul pricinuirii prejudiciului moral (suferințe fizice sau psihice suportate) o exercită partea vătămată”,* de aceia consideră că reclamantul nu a prezentat oarecare probe

concludente, ce ar dovedi cauzarea lui a unor suferințe psihice sau fizice și toate argumentele sale înaintate în cererea de chemare în judecată pentru motivarea încasării prejudiciului moral au un caracter declarativ și formal.

Astfel consideră, că suma solicitată de către reclamant cu titlu de prejudiciul moral este neîntemeiată și nejustificată, deoarece nu au fost prezentate probe veridice, admisibile, pertinente și concludente, care ar confirma faptul vătămării drepturilor personale nepatrimoniale privind integritatea morală.

Astfel prevederile Codul de procedură penală, oferă organului de urmărire penală pârghiile legale privind desfășurarea urmăririi penale, or, atât timp încât modalitate de acționare a organului de urmărire penală nu iese din limita legalului aceasta nu poate fi catalogată ca ilegală.

Or, acțiunile organului de urmărire penală, în procesul efectuării urmăririi penale pe dosarul penal, în cadrul căruia reclamantul a avut calitățile procesuale de bănuit, învinuit și inculpat au fost întemeiate și legale, din care considerente pretențiile intimatului nu se încadrează în prevederile Legii nr. 1545-XIII din 25 februarie 1998 ,,Privind modul de reparare a prejudiciului cauzat prin acțiunile ilicite ale organelor de urmărire penală, ale procuraturii și ale instanțelor judecătorești”.

Invocă că este important și necesar să se constate ilegalitatea actului procedural emis de către organul de drept, pe când însă infracțiunea de care a fost învinuit Pîslari Andrei Trofim face parte din categoria celor ușoare, iar în procesul efectuării urmăriri penale nu au fost constatate careva încălcări procesuale admise la etapa urmăririi penale de organul de urmărirea penală, iar în cererea de chemare în judecată înaintată lipsesc probe în acest sens.

Totodată menționează, că informația privind învinuirile aduse inculpatului nu au fost aduse la cunoștință societății, nu au fost publicate în publicații mass-medie și la fel lipsesc careva probe în acest sens în materialele acțiunii înaintate.

În același context, mai menționează, că durata urmăririi penale pe cauza penală a fost una rezonabilă, nefiind încălcată și lipsesc hotărârile instanței de judecată în acest sens, or, lipsesc careva plângeri ale bănuitului, învinuitului Pîslari Andrei Trofim cu privire la tergiversarea urmăririi penale; la fel lipsesc careva probe, prin care să constate natura dreptului personal lezat; totodată lipsesc careva plângeri din partea ultimului și a avocatului cu privire la mersul urmăririi penale, acțiunile de urmărire penală la care au participat inculpatul și avocatul acestuia nefiind contestate, ne fiind constatate și careva date pertinente și ne fiind probate

suferințele fizice și psihice aduse inculpatului ca urmare a efectuării urmăririi penale și judecării cauzei penale iar în acest capăt nefiind anexate careva probe, rapoarte de expertize, documente, etc., ce ar constat suferințele cauzate reclamantului in acest context. La fel, reclamantul pe perioada efectuării urmăririi penale nu a fost supus detenției sau sub careva măsuri preventive care iar limita dreptul in deplasare.

La fel este relevant, că deși reclamantul invocă că a fost nevoit să suporte cheltuieli de asistență juridică în cadrul procesului penal, acest aspect fiind neîntemeiat, or, în procesul urmăririi penale bănuitul, învinuitul și inculpatul a fost în drept, fără impedimente, să beneficieze de asistență juridică garantată de stat prin intermediul apărătorilor desemnați a CNAJGS.

Deși pe cauza penală privind inculparea sus-numitului a fost pronunțată o sentința de achitare, indică că instanța de judecată nu a apreciat și nu a soluționat just circumstanțele importante predispuse spre examinare.

Pe când însă, invocă că în acțiunea civilă înaintată reclamantul nu a respectat criteriile prevăzute de legislația în vigoare, fără a lua în considerație că organele de urmărire penală nu a acționat cu vinovăție ci în numele legii, pentru stabilirea adevărului. Prin urmare, reclamantul nu a fost supus în perioada derulării procesului penal unor acțiuni care să-i limiteze abuziv drepturile garantate de Constituție. Totodată, consideră că la aprecierea sumei solicitate pentru repararea preludiului cauzat, reclamantul nu a respectat criteriul echității, care presupune că despăgubirile pentru prejudiciul moral trebuie să fie juste, raționale și echitabile, adică în așa fel trebuie stabilite încât să asigure efectiv.

În acest sens evaluarea cuantumului compensației solicitate pentru repararea prejudiciului moral cauzat, a fost făcută cu ne respectarea prevederilor Legii nr.1545 din 25 februarie 1998 „Privind modul de reparare a prejudiciului cauzat prin acțiunile ilicite ale organelor de urmărire penală, ale procuraturii și ale instanțelor judecătorești”, ținând cont de gradul suferințelor psihice suportate de el, de natura dreptului personal lezat și locul lui în sistemul de valori al persoanei, inclusiv de termenul derulării procesului de urmărire penală și judecată. *Însă în acest context neglijându-se faptul că procesul penal intentat în privința sus-numitului a avut o derulare normală, conformă procedurii penale, că acest fapt nu a afectat în nici un mod sistemul de valori al reclamantului.*

Totodată, menționează că reclamantului în cursul urmăririi penale nu i-au fost aplicate restricții serioase care să-i provoace o pagubă anume în mărimile indicate

în cererea de chemare în judecată. Prin urmare, reclamantul pe perioada urmăririi penale și judecării dosarului penal, nu a fost rupt de familie, societate, prieteni, beneficiind de sprijinul moral al acestora, a putut să-și continue modul de viață obișnuit. Pe când însă argumentul sus-numitului că în perioada pe când a fost supus urmăriri penale dânsul și membri familiei sale au fost supuși unor persecutări morale în rândul societății, fiindu-le lezate drepturile și interesele legale. Or, urmează a fi respins ca fiind nefondat argumentul precum că reclamantul a fost limitat și condiționat de reprezentanții organului de urmărire penală, procuraturii și a instanțelor de judecată în realizarea drepturilor sale constituționale și ne fiind suspus cărorva tratamente ilegale de altă natură.

Suplimentar, invocă că la caz, pretinderea la repararea prejudiciului moral, nu-l scutește pe reclamant să probeze cauzele care au determinat o suferință morală, totodată prin care acțiuni ilegale i s-a cauzat prejudiciul moral și totodată să probeze și instanța să poată constata dacă a avut loc o violare a drepturilor constituționale și procesuale. O compensație este justificată numai în cazul în care este proporțională în raport cu gravitatea violărilor constatate. Prin urmare, reclamantul nu face dovada suferințelor psihice fizice rezultate din circumstanțele indicate de către acesta în argumentarea acțiunii sale civile, din care să rezulte prejudiciul moral.

Or, conform materialelor cauzei civile, în cadrul procesului penal nu s-au înregistrat acțiuni ilicite ale organului de urmărire penală, ale procuraturii și ale instanțelor de judecată pe cauza penală.

Astfel pentru angajarea răspunderii statului pentru prejudiciul cauzat prin erori judiciare și de urmărire penale, sunt necesare unele condiții speciale și, anume, existența faptei ca ilicite. Totodată la materialele cauzei nu există nici un act emis de către judecătorul de instrucție sau de către instanța de judecată prin care acțiunile organelor de urmărire penală, ale procuraturii sau ale instanței de judecată ar fi fost declarate ilegale.

Conform prevederilor pct. 25 din Hotărârea Plenului Curții Supreme de Justiție nr. 9 din 09 octombrie 2006 „Cu privire la aplicarea de către instanțele de judecată a legislației ce reglementează repararea prejudiciului moral”, ”... *instanțele judecătorești, la determinarea mărimii compensației pentru prejudiciul moral, trebuie neapărat să ia în considerație atât aprecierea subiectivă privind gravitatea cauzării suferințelor psihice sau fizice părții vătămate, cât și datele obiective care certifică acest fapt.*

În acesta ordine de idei, relevă că obligația de a dovedi faptul pricinuirii prejudiciului moral (suferințelor psihice sau fizice suportate) o exercită reclamantul, de aceea în cererea despre compensarea prejudiciului moral aceasta trebuie să indice de către cine, în ce circumstanțe și în baza căror acțiuni (inacțiuni) i-au fost cauzate suferințe morale (psihice) sau fizice, prin ce se manifestă acestea. Astfel că la caz, în privința reclamantului nu a fost aplicată nicio măsură procesuală de constrângere, acesta s-a aflat în libertate, fiind alături de familie. La fel reclamantul nu a fost demonstrat că, a pierdut careva beneficii ca urmare a tragerii la răspundere penală, că, informația privind învinuirea sa a avut o rezonanță în societate, a fost discutată activ de către societate și a avut un impact negativ asupra sa sau asupra poziției sale sociale.

Menționează că în numeroase hotărâri pronunțate de CtEDO, reclamanții primesc o satisfacție echitabilă pentru prejudiciul moral, prin pronunțarea unei hotărâri care constată încălcarea dreptului invocat. La fel este de specificat că reclamant era în drept de a solicita reîncadrarea în funcțiile deținute, însă în mod inexplicabil acesta nu a solicitat executarea hotărârii judecătorești.

La fel, consideră neîntemeiat fiind solicitările privind compensarea cheltuielilor de asistență juridică, or încasând cheltuielile de asistență juridică, nu se justificat soluția în baza Recomandării privind cuantumul onorariilor avocaților și compensarea de către instanțele de judecată a cheltuielilor de asistență juridică, aprobată de către Consiliul Uniunii Avocaților prin decizia nr. 2 din 30 martie 2012. Or, reclamant nu a prezentat alte acte de cât bonul de plată a serviciilor de asistență juridică.

Referitor la compensarea cheltuielilor de asistență juridică le consideră ca neîntemeiate și nejustificate. Astfel coroborând prevederile Hotărârii Plenului CSJ nr.8 din 24 decembrie 2012 cu privire la examinarea litigiilor privind repararea prejudiciului moral și material cauzat persoanelor deținute prin violarea art. 3, 5, 8 din CEDO *„reclamantul urmează să justifice să justifice cheltuielile de asistență juridică solicitate din dări de seamă ale avocatului cu privire la asistență juridică prestată și justificarea onorariului global sau per oră perceput de către avocat. În cazul nejustificării cheltuielilor de asistență juridică, judecătorul poate respinge această pretenție integral sau in parte.* Faptul că a fost dispusă pe numele reclamantului sentința de achitare de comiterea infracțiunii prevăzute de alin. 179 alin.(1) Cod penal, urmează a fi tratată ca o satisfacție suficientă ceea ce în consecință duce la respingerea pretenției privind compensarea prejudiciului moral.

Menționează că aceleași dispoziții sunt cuprinse și în pct.16 a Recomandării privind cuantumul onorariilor avocaților și compensarea de către instanțele de judecată a cheltuielilor de asistență juridică, aprobată de Consiliul Uniunii Avocaților prin decizia nr.2 din 30 martie 2012, potrivit cărora *pentru dovada cheltuielilor suportate, prin prisma practicii CEDO, se evidențiază necesitatea prezentării de către partea care pretinde compensarea cheltuielilor și listă detaliată a actelor/acțiunilor efectuate de avocat și orarul timpului aferent acestora*.

Astfel, invocă că devine evident faptul că reclamantul nu a dovedit că i-au fost provocate suferințe morale, ca urmare a acțiunilor ilegale ale organelor de stat.

La data de 25 aprilie 2024, reprezentantul Ministerului Justiției al RM, Constantin Cachița a înaintat cerere de apel nemotivat împotriva hotărârii instanței de fond, ulterior la data de 29 noiembrie 2024 a înaintat apel motivat, prin conținutul căreia a solicitat casarea hotărârii Judecătoriei Cahul sediul Cantemir din 5 aprilie 2024 în partea admiterii parțiale a acțiunii înaintate de către Andrei Pîslari împotriva Ministerului Justiției, intervenient accesoriu Procuratura Generală privind repararea de către stat a prejudiciului moral cauzat prin acțiunile ilicite ale procuraturii și ale instanţelor de judecată, cu emiterea unei noi hotărâri în această parte prin care acțiunea să fie respinsă ca fiind neîntemeiată. (f.d.80, 124-128)

În argumentarea apelului a menționat că instanța de fond a aplicat eronat normele de drept material ce țin de încasarea prejudiciului cauzat prin acțiunile ilicite ale organelor de urmărire penală, ale procuraturii și ale instanțelor judecătorești, în condițiile în care pentru aplicabilitatea prevederilor Legii nr. 1545, necesită de a fi întrunite cumulativ (minim o condiție), atât circumstanțele prevăzute de art 6 - *dreptul la repararea prejudiciului,* cât și de art.3 - *cazurile de reparare a prejudiciului material și moral.* Normele legale în cauză simt în realitate indisolubile, *nu pot fi aplicate separat*.

Susține că această poziție este confirmată și în jurisprudența națională, în cauza *Chirica Ruslan vs Ministerul Justiției,* încheierea Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție din 17 noiembrie 2021 (2ra-1635/21)h *„Pentru a decide astfel, instanța de apel a reținut că pentru a fi întemeiate pretențiile de încasare a prejudiciului material și a celui moral în condițiile Legii nr.1545 din 25 februarie 1998, în primul rând acestea trebuie să fie pasibile reparării prin prisma art 3 din lege, în condițiile respectării cumulative a dispozițiilor art. 6 al aceleiași legi".*

Astfel, conform prevederilor art. 6 din Legea citată mai sus, dreptul la repararea prejudiciului, în mărimea și modul stabilit de prezenta lege, apare în cazul, *devenirii definitive și irevocabile a sentinței de achitare, scoaterii persoanei de sub urmărire penală sau încetării urmăririi penale pe temeiuri de reabilitare, adoptării de către instanța judecătorească a hotărârii cu privire la anularea arestului administrativ sau a muncii corecționale în legătură cu reabilitarea persoanei fizice, adoptării, de către judecătorul de instrucție, în condițiile art.313 alin.(5) din Codul de procedură penală, în privința persoanei achitate sau scoase de sub urmărire penală, a încheierii privind înfăptuirea, în timpul procesului penal, a măsurilor operative de investigații cu încălcarea prevederilor legislației.*

Totuși, remarcă că instanța de fond a motivat formalist, superficial hotărârea în partea invocării întrunirii la caz a condiției stipulate la art. 3 din Legea nr. 1545, transcriind dispoziția art. 3 și enumerând acțiunile procesuale efectuate în privința intimatului/reclamantului, fără a argumenta ilegalitatea acțiunilor procesuale efectuate de către organele de urmărire penală în privința intimatului/reclamantului Andrei Pîslari.

Prin prisma art.3 alin.(l) din Legea nr. 1545, accentuează că este reparabil prejudiciul material și moral cauzat persoanei fizice sau juridice în urma reținerii ilegale, aplicării ilegale a măsurilor preventive sub formă de arest, de declarație de a nu părăsi localitatea sau țara, tragerii ilegale la răspundere penală; condamnării ilegale, confiscării ilegale a averii, supunerii ilegale la muncă neremunerată în folosul comunității; efectuării ilegale, în cazul urmăririi penale ori judecării cauzei penale, a percheziției, ridicării, punerii ilegale sub sechestru a averii, eliberării sau suspendării ilegale din lucru (funcție), precum și în urma altor acțiuni de procedură care limitează drepturile persoanelor fizice sau juridice; supunerii ilegale la arest administrativ, reținerii administrative ilegale sau aplicării ilegale a amenzii administrative de către instanța de judecată; efectuării măsurilor operative de investigații cu încălcarea prevederilor legislației; ridicării ilegale a documentelor contabile, a altor documente, a banilor, a ștampilelor, precum și în urma blocării conturilor bancare.

Conform art. 3 din Legea nr. 1545, deduce că nu orice acțiune a organelor de drept și judecătorești atrage răspunderea statului.

Prin urmare, coroborând normele legale citate mai sus cu circumstanțele de fapt și de drept a prezentei cereri, remarcă că, la caz reclamantul Andrei Pîslari nici nu are dreptul prin prisma Legii nr. 1545 să solicite despăgubiri pecuniare, în

condițiile în care în privința sa nu a fost emis nici un act judecătoresc prevăzut de art. 6 din Legea 1545.

Or, aceasta în cauza penală nici nu a fost recunoscută în calitate de bănuit, învinuit inculpat, condamnat, astfel și nici nu a fost scoasă de sub urmărire penală sau achitată.

Reține că, de către Colegiul Penal al Curții de Apel Chișinău nu au fost declarate nule careva acte sau acțiunile organului de urmărire penală sau a organului care exercită activitatea specială de investigații. A fost casată numai încheierea judecătorului de instrucție, actele și acțiunile organului de urmărire penale nefiind anulate.

Totodată, accentuează ca pentru aplicabilitatea prevederilor Legii nr. 1545, în fiecare caz în care se pretinde încasarea despăgubirilor materiale și morale cauzat prin acțiunile ilicite ale organelor de urmărire penală, ale procuraturii și ale instanțelor judecătorești, urmează să existe și să fie întrunite cumulativ (minim o condiție), atât circumstanțele prevăzute de art.6 - dreptul la repararea prejudiciului, cât și de art.3 - cazurile de reparare a prejudiciului material și moral.

Invocă că în acest sens este important și necesar să se constate ilegalitatea actului procedural emis de către organul de drept. Astfel, dacă se demonstrează printr-un act judecătoresc de dispoziție irevocabil că acțiunile întreprinse de către organul de urmărire penală sânt/au fost ilegale, atunci dreptul la despăgubire apare indiferent de faptul dacă este vinovată sau nu persoana. Or, instanța de judecată urmează să indice expres care anume act normativ justifică răspunderea statului.

Relevă că organul de urmărire penală, conform art. 19 din Codul de Procedură Penală, a avut obligația de a lua toate măsurile prevăzute de lege pentru cercetarea sub toate aspectele, completă și obiectivă a circumstanțelor invocate în actul de sesizare, de a constata atât circumstanțele care dovedesc vinovăția, cât și cele care dezvinovățesc, precum și circumstanțele care atenuează sau agravează răspunderea penală.

Potrivit recomandărilor Hotărârii nr.7 din 04.07.2005 a Plenului Curții Supreme de Justiție cu privire la practica asigurării controlului judecătoresc de către judecătorul de instrucție în procesul urmăririi penale, ordonanțele de recunoaștere în calitate de bănuit și/învinuit sunt niște procedee legate de desfășurarea normală a urmăririi penale și prin sine însăși nu afectează drepturile sau libertățile constituționale ale persoanei și nici nu sunt pasibile de atacare.

Precizează că recunoașterea persoanei în calitate de bănuit și învinuit sunt măsuri procesuale prevăzute de lege, necesare într-o societate democratică în vederea stabilirii adevărului, având ca scop legitim de a asigura măsuri eficiente de luptă cu criminalitatea și acest scop este proporțional anumitor restricții care pot avea loc în cadrul desfășurării urmăririi penale.

Reieșind din probatoriul acumulat la faza urmăririi penale, consideră că acțiunile procesuale realizate în privința intimatului/reclamantului Andrei Pîslari au fost necesare și legale la etapa procesuală corespunzătoare.

Totodată, accentuează că, potrivit hotărârii Plenului Curții Supreme de Justiției nr.8 din 24 decembrie 2012, (pct.14), examinarea corectitudinii procedurilor de arestare, temeinicia deciziei de reținere sau gradul de motivare al actului prin care a fost dispusă arestarea, precum și examinarea legalității acțiunilor organelor de urmărire penală nu ține de competența instanței civile, deoarece aceste chestiuni urmează a fi decise în cadrul procedurilor penale. Or, prezentul litigiu de judecată este cu caracter civil și nu ține de competența instanței de judecată de a se expune pe marginea acestui aspect.

În consecință, consideră că instanța de fond eronat a admis acțiunea reclamantului și a dispus încasarea prejudiciului moral și material cauzat din contul bugetului de stat în beneficiul intimatului/reclamantului Andrei Pîslari, fără a argumenta incidența uneia din condițiile privitoare la prejudiciul reparabil prevăzute la art. 6 din Legea nr.1545/1998.

Cu referire la netemeinicia hotărârii în partea admiterii parțiale a pretenției de reparare a prejudiciului moral, consideră că instanța de fond în mod eronat a dispus încasarea din contul bugetului de stat în beneficiul intimatului/reclamantului Andrei Pîslari a sumei de 50 000 (cinzeci mii) lei cu titlu de prejudiciu moral, în condițiile în care la caz, în privința sa nu a fost emis nici un act judecătoresc prevăzut de art. 6 din legea nr. 1545.

Prin noțiunea de prejudiciu moral se înțeleg suferințele psihice sau fizice cauzate prin acțiuni sau omisiuni care atentează la valorile nepatrimoniale ce aparțin persoanei din momentul nașterii sau la bunurile dobândite prin lege (viața, sănătatea, demnitatea și reputația profesională, inviolabilitatea vieții personale, secretul de familie și personal), prin fapte ce atentează la drepturile personale nepatrimoniale (dreptul de a folosi propriul nume, dreptul de autor). Prejudiciul moral urmează a fi reparat doar daca se stabilește violarea Convenției, dacă a fost

stabilit prejudiciul și dacă există o legătură de cauzalitate între violarea Convenției și prejudiciul pretins.

Indică că potrivit Hotărârii Plenului Curții Supreme de Justiție nr. 9 din 09 octombrie 2006 cu privire la aplicarea de către instanțele de judecată a legislației ce reglementează repararea, prejudiciului moral, obligația de a dovedi faptul pricinuirii prejudiciului moral (suferințe psihice sau fizice suportate) o exercită partea vătămată, de aceea în cererea despre compensarea prejudiciului moral aceasta trebuie să indice de către cine, în ce circumstanțe și în baza căror acțiuni/inacțiuni i-au fost cauzate suferințe morale (psihice) sau fizice, prin ce se manifestă acestea. Sarcina probării mărimii prejudiciului moral îi revine reclamantului și se apreciază individual pentru fiecare caz, luându-se în considerație argumentele ambelor părți antrenate în proces, jurisprudența CtEDO și excluzându-se pretenții excesive și vădit neîntemeiate.

Bazându-se pe cele menționate, notează că pentru a pretinde repararea prejudiciului moral cauzat prin încălcarea dreptului pretins a fi încălcat în speță, reclamantul/intimatul în cererea de chemare în judecată urma să dovedească prejudiciul moral sub aspectul existenței (care suferințe fizice sau psihice) și prin ce probe se confirmă argumentele invocate de acesta (art.117-119 CPC), or nerespectarea principiului probațiunii statuat la 118 CPC constituie o încălcare flagrantă a art. 6 CEDO.

La caz, instanța a constatat faptul că, reclamantului/intimatului nu i s-a aplicat careva mijloace de constrângere și nu a fost supusă unei forme de agresiune psihică, aceasta a avut în permanență posibilitatea de a contacta telefonic rudele.

Apreciază că instanța nu a motivat efectiv hotărârea în partea prejudiciului moral, stabilind în mod arbitrar cuantumul acestei pretenții, prin enumerarea acțiunilor procesuale desfășurate în privința intimatului/reclamantului și cu invocarea că la stabilirea acestuia a luat în considerare practica judiciară pe cauze analogice, fără a numi careva cauze în acest sens.

Susține că instanța urma să-și motiveze hotărârea în partea stabilirii cuantumului prejudiciului moral prin raportarea circumstanțelor speței la prevederile legale și anume prin prisma criteriilor stipulate la art. 11 din Legea nr. 1545 și a art. 219 alin.(4) din Codul de Procedură Penală și cu luarea în considerare a explicațiilor pârâtului și intervenientului accesoriu.

Reține că la data de 14 martie 2017 de către Inspectoratul de Poliție Cantemir a fost pornită cauza penală în baza art. 179 alin.(1) Cod penal, la data de 4 aprilie

2017, reclamantul Andrei Pîslari a fost recunoscut în calitate de bănuit, iar la 3 iunie 2017, a fost pus sub învinuire, care în funcție de pedeapsa maximă - închisoare de până la 2 ani, conform art. 16 alin. (4) CP este calificată drept infracțiune ușoară.

Pentru această componență de infracțiune, conform 179 alin. (1) Cod Penal există riscul aplicării în privința lui Andrei Pîslari a pedepsei sub forma amenzii, sau cu muncă neremunerată în folosul comunității. Deci nu exista pericolul privării acestuia de libertate.

Susține că la aprecierea cuantumului prejudiciului moral instanța nu a luat în considerare acest criteriu și nici nu s-a expus asupra admiterii, pertinenței explicațiilor invocate de pârât privind incidența criteriului dat circumstanțelor speței.

Pe durata acțiunilor procesuale și judecării cauzei penale în instanța de judecată, reclamantului nu i-au fost încălcate drepturile procesuale, iar la materialele cauzei nu exista nicio probă concludentă, pertinentă, utilă și veridică în confirmarea faptului că actele procedurale emise în privința reclamantului de către organul de drept sunt calificate ca ilegale. Or, în corespundere cu norma art218 din Codul de Procedură Penală al Republicii Moldova, instanța de judecată, constatând în procesul de judecată fapte de încălcare a legalității și a drepturilor omului, odată cu adoptarea hotărârii, emite și o încheiere interlocutorie prin care aceste fapte se aduc la cunoștința organelor respective, persoanelor cu funcție de răspundere și procurorului.

Prin prisma jurisprudenței Curții Europene, desprinde că în cauza *Petru Roșca* vs. *Moldova,* Curtea a căzut de acord cu argumentele reclamantului precum că acesta, fiind o persoană notorie în orașul Cahul, a suferit grave atingeri aduse reputației sale în urma reținerii și aplicării sancţiunii față de acesta.

Conform celor expuse supra, conchide că prima instanță nu a motivat efectiv hotărârea privind stabilirea cuantumul prejudiciului moral, or suma de 50 000 (cinzeci mii) lei este excesivă și disproporțională principiilor compensării echitabile și rezonabile a prejudiciului moral, nefiind stabilite suferințele morale de o asemenea intensitate, precum și la stabilirea cuantumului despăgubirilor se impune necesitatea ca partea vătămată să primească o satisfacție echitabilă pentru prejudiciul moral suferit, să aibă efect compensatoriu și nu trebuie să constituie venituri nejustificative.

Atrage atenția instanței de apel că suma de 50 000 (cinzeci mii) lei, dispusă cu titlu de prejudiciu moral de instanța inferioară este exorbitantă raportat la realitatea economică și socială actuală din țara noastră.

Cu referire la aprecierea cuantumului cheltuielilor de judecată prin prisma Recomandării Curții Supreme de Justiție nr.23 *privind unele aspecte ale încasării cheltuielilor de asistență juridică* și Recomandării Consiliului Uniunii Avocaților *privind cuantumul onorariilor avocaților și compensarea de către instanțele de judecată a cheltuielilor de asistență juridica,* aprobată prin decizia nr.2 din 30 martie 2012, precum și a practicii Curții Europene, urmează a fi constatat faptul dacă acestea au fost necesare, realmente angajate și rezonabile în cuantum.

Așadar la aprecierea costurilor cheltuielilor judiciare, instanța urmează să evalueze cheltuielile conform celor două principii de bază și anume: costurile și cheltuielile urmează a fi în modul corespunzător probate, de obicei prin documente de plată sau prin prezentarea descifrării pe ore a lucrului avocatului și tarife aplicabile; cheltuielile trebuie să fie rezonabile ca cuantum (în special în materia de tarife percepute pentru onorariile avocaților) și necesare pentru proceduri în speța *(nu se compensează sub nici o formă lucrul avocatului care nu are tangență directă la proces)*.

Pentru a determina cuantumul compensației acordate cu titlu de cheltuieli de judecată, instanța poate lua în calcul și alte criterii, precum complexitatea cauzei, noutatea și dificultatea întrebărilor juridice ridicate de speță; aportul avocatului la soluționarea cauzei; timpul și munca depusa de avocat; aptitudinile speciale necesare pentru a acorda asistența; în ce măsură munca avocatului în cauza respectivă îi limitează capacitatea de a lucra în alte dosare; rezultatul obținut; restricțiile de timp impuse de client și de circumstanțele cauzei; natura și durata relației dintre avocat și client; experiența, reputația și abilitatea avocatului; justificarea și ponderea mijloacelor de apărare utilizate în cauză; suma despăgubirilor pretinse/obținute în cauză; alți factori, la discreția instanței.

Stabilind dacă costul asistenței juridice solicitate de reclamant este rezonabil, CtEDO a luat în calcul noutatea și complexitatea chestiunilor de fapt și de drept puse în discuție (Manole și alții c. Moldovei, 13/07/2010, § 11).

Pe de altă parte, dacă cauza este repetitivă și există o jurisprudenţă bine stabilită în privința chestiunilor disputate, CtEDO a acordat o compensație mai mică pentru asistența juridică (Oprea c. Moldovei, 21/12/2010, § 55).

Cauza pentru care intimatul (reclamantul) solicită încasarea cheltuielilor de asistență juridică se referă la cauze privind repararea de către stat prejudiciului cauzat prin acțiunile ilegale ale organelor de urmărire penală, ale procuraturii și instanțelor de judecată, pentru judecarea cărora este o jurisprudență bine stabilită, nu implică dificultăți de interpretare a legislației, și drept urmare, suma solicitată și dispusă de instanță spre a fi încasată, nu este rezonabilă ca cuantum.

Așadar, observă că instanța de fond în mod eronat a dispus admiterea acestei pretenții, în condițiile în care cheltuielile de asistență juridică nu a fost probate eficient, suma de 3 000 (trei mii) lei cu titlu de compensare a cheltuielilor de asistență juridică suportate în cadrul procedurilor penale nu a fost justificată, fiind necesară prezentarea unui grafic desfășurat al lucrului efectuat pe ore sau acțiuni și tariful aplicabil, iar raportat la complexitatea cauzei, consideră că aceste cheltuieli nici nu au fost realizate în limita unui cuantum rezonabil.

Luând în considerare cele expuse supra, precizează că instanța de fond, la emiterea soluției judecătorești, nu a evitat subiectivismul inerent evaluării mărimii despăgubirilor acordate, nu au menținut echilibrul între interesele individuale ale persoanei (intimatului/reclamantului) și interesele generale ale întregii societăți.

Prin efectuarea unei generalizări, atrage atenția completului că în majoritatea cazurilor, instanțele de judecată, la examinarea în fond a litigiilor ce țin de încasarea prejudiciului cauzat prin acțiunile ilicite ale organelor de urmărire penală, ale procuraturii și ale instanțelor judecătorești, apreciază eronat circumstanțele cauzei, prin prisma Legii nr. 1545. Instanța nu ar trebui să-și formeze o idee preconceptă conform căreia presupusa încălcare a unui drept implică în mod obligatoriu întrunirea condițiilor legale și respectiv - existența unui prejudiciu.

Astfel, în baza celor invocate supra, apreciază ca neîntemeiată hotărârea instanței de fond, respectiv este pasibilă casării, or în circumstanțele descrise în speță nu sunt întrunite toate temeiurile și condițiile angajării răspunderii patrimoniale a statului pentru acțiunile ilegale ale organelor de urmărire penală și ale procuraturii și instanțelor de judecată, deci cererea intimatului este netemeinică.

La data de 03 mai 2024, avocatul Josu Gheorghe în interesele lui Pîslari Andrei a înaintat cerere de apel nemotivat, ulterior la data de 30 decembrie 2024 a înaintat apel motivat, prin conținutul căreia a solicitat casarea parțială a hotărârii judecătoriei Cahul, sediul Cantemir din 05 aprilie 2024, cu emiterea unei noi hotărâri prin care să fie admisă acțiunea total sau cel puțin într-o sumă cu mult mai

mare cu încasarea cheltuielilor judiciare de la prima instanță de judecată și Curtea de Apel. (f.d.84, 172-177)

În argumentarea apelului a menționat că instanța nu a luat în considerație cele indicate în cererea de chemare în judecată, respectiv ceia ce este menționat în art.11 al Legii privind modul de reparare a prejudiciului cauzat prin acțiunile ilicite ale organelor de urmărire penală, ale procuraturii și ale instanțelor judecătorești 1545/25.02.98. - (1) Mărimea compensației pentru repararea prejudiciului moral se stabilește de instanța de judecată în modul prevăzut de prezenta lege. Mărimea concretă a compensației se determină luându-se în considerare: gravitatea infracțiunii de a cărei săvârşire a fost învinuită persoana respectivă; caracterul și gravitatea încălcărilor procesuale comise la urmărirea penală și la examinarea cauzei penale în instanța de judecată; rezonanța pe care a avut-o în societate informația despre învinuirea persoanei; durata urmăririi penale, precum și durata examinării cauzei penale în instanța de judecată; natura dreptului personal lezat și locul lui în sistemul de valori al persoanei; suferințele fizice, caracterul și gradul suferințelor psihice; măsura în care compensația bănească poate atenua suferințele fizice și psihice cauzate; durata aflării nelegitime a persoanei în detenție. Instanța de judecată va determina mărimea compensației și în baza criteriilor specificate la art.219 alin.(4) din Codul de procedură penală. În toate cazurile, instanța de judecată se va baza pe principiile compensării rezonabile și echitabile a prejudiciului moral.

De asemenea consideră că nu s-a luat în considerație tot ce a menționat ca reprezentant al reclamantului Pîslari Andrei, avocatul Josu Gheorghe, care a explicat instanței de judecată că, susține cererea de chemare în judecată privind încasarea prejudiciilor integral așa cum a fost formulată, solicită să fie admisă. S-a solicitat încasarea prejudiciului moral, material și cheltuielile de judecată, începând cu anul 2017 și până în anul 2022, pe parcursul a 5 ani de zile, reclamantul a fost la modul direct terorizat de Procuratura r. Cantemir. Procurorul era obligat, ca la faza incipientă a pornirii cauzei penale în baza art. 179 alin.(1) Cod penal să analizeze materialele cauzei mai bine, fiindcă era clar de la început, că fapta nu întrunește elementele infracțiunii din explicațiile lui Pîslari Andrei, a martorilor și multe alte probe, organul de urmărire penală urma să întocmească refuzul începerii urmăririi penale. Procuratura r. Cantemir a ales însă calea greșită, pornind urmărirea penală în baza art. 179 alin.(1) Cod penal, adică pătrunderea în domiciliul unei persoane fără consimțământul acesteia și refuzul de al părăsi la cererea ei. La 14 martie 2017

a fost pornită cauza penală în baza art. 179 alin.(1) Cod penal, la data de 04 aprilie 2017 a fost recunoscut în calitate de bănuit, iar la 03 iunie 2017 a fost pus sub învinuire. Pe parcursul acestei perioade de timp a fost solicitat, chemat, de nenumărate ori de către organul de urmărire penală, la Procuratura r. Cantemir, mai mult ca atât aceştia solicitau ca Pîslri Andrei să dovedească nevinovăția pe când Procuratura trebuie să demonstreze vinovăția sau nevinovăția persoanei prin probe și materiale acumulate. Reclamantul Pîslari Andrei la moment, atunci în 2017 în calitate de învinuit a fost de acord să fie audiat prin intermediul poligrafului, a fost înaintat chiar și un demers în acest sens dar a fost respins. Pîslari Andrei a participat activ la activitatea de urmărire penală, a făcut declarații și a comunicat organului de urmărire penală că nu a săvârșit nici o infracțiune, a prezentat și probe, martorii care au confirmat ca nu este vinovat de pătrunderea în domiciliul unei persoane fără consimțământul acesteia și refuzul de al părăsi la cererea ei. Procurorul urma să ia în considerație toate probele și să dea apreciere declarațiilor martorilor, inclusiv și declarația Iui Pîslari Andrei că ultimul nu a săvârșit infracțiunea în cauză. În toată această perioadă, care a durat din anul 2017 până în anul 2022, a trecut prin toate instanțele de judecată, adică în prima instanță Judecătoria Cahul, sediul Cantemir, a doua instanță Curtea de Apel Cahul de două ori și a treia instanță Curtea Supremă de Justiție a Republicii Moldova tot de două ori. Procurorii aveau un rol activ, solicitând casarea sentinței de achitare a primei instanțe de judecată, casarea deciziei Curții de apel, în loc să aprecieze normal probele, continuau să considere că Pîslari Andrei este vinovat de comiterea infracțiunii prevăzute de art. 179 alin.(1) Cod penal, adică pătrunderea în domiciliul unei persoane fără consimțământul acesteia și refuzul de al părăsi la cererea ei.

Menționează că l-a frapat faptul că din referința Ministerului Justiției al RM, adică pârât în cauza dată, ar trebui să fie un organ ce apără cetățenii statului care au fost învinuiți ilegal, obligați să prezinte atât la organul de urmărire penală, cât și în instanțele de judecată, să aibă cheltuieli nenumărate, dar dumnealor consideră că nu este nici o vina a organului de stat, că Pîslari Andrei nu a fost arestat, nu a fost emisă o sentință de condamnare, și respectiv dumnealor fac o trimitere la Legea Nr. 1545 din 25 02 1998 privind modul de reparare a prejudiciului cauzat prin acțiunile ilicite ale organelor de urmărire penală, ale procuraturii și ale instanțelor judecătorești. Parcă ar fi 2 legi diferite și fiecare înțelege în felul său, respectiv consideră pe de o parte că dacă se atrage persoana la răspundere penală și nu a fost

recunoscut vinovat de prima instanță nu are drept la recuperarea prejudiciilor, necătând că nu se contrazic prevederile legii, dacă persoana a fost trasă la răspundere penală are dreptul la recuperarea prejudiciului moral. A fost pus pe seama reclamantului la moment, învinuit în cadrul urmăririi penale să dovedească că nu este vinovat de comiterea infracțiunii incriminate și că organul de urmărire penală l-a acuzat pe nedrept și nu au probat cu nimic vinovăția ca să susțină învinuirea. Este destul de clar menționat în sentința primei instanțe și deciziile celor dea doua și a treia instanță după sentința de achitare că de fapt nu a avut loc infracțiunea, este clar că în cazul dat este o tragere la răspundere penală ilegală. Altfel spus tot aceleași probe care s-au prezentat pe parcursul urmăririi penale s-au prezentat și instanța de judecată pentru că alte probe noi nu s-au prezentat. Instanța de judecată a apreciat probele accumulate și prezentate de procuror la urmărirea penală, dar instanța de judecată în comparație cu procurorul le-a dat o apreciere corectă. De aceia consideră că această tergiversare cu atacarea de nenumărate ori a sentinței, deciziilor tuturor instanțelor de judecată au continuat să-l prejudicieze moral și material pe Pîslari Andrei. Era clar de la început cu pronunțarea primei sentințe de achitare că în cazul dat reclamantul Pîslari Andrei nu a avea nici o vină dar se continua să fie chemat în instanțele de judecată din inițiativa procurorului care ataca sentințele și deciziile. Păcat că reclamantul Pîslari Andrei nu a păstrat toate chitanțele, cheltuielile care le-a avut pe tot parcursul examinării cauzei penale pe perioada din anul 2017 și până în anul 2022, pe parcursul a 5 ani de zile, este clar ca sunt cheltuieli enorme, s-a păstrat unicul bon în valoare de 586 lei cu titlu de prejudiciu material care le solicită, alte bonuri care nu s-au păstra nu pot fi probate și solicitate. Pîslari Andrei a fost prejudiciat moral și recuperarea prejudiciilor morale este reglementat de Codul civil, art. 2007 care prevede răspunderea statului pentru prejudiciul cauzat prin acțiunile organelor de urmărire penală, ale procuraturii sau ale instanțelor de judecată, nu degeaba atrage atenţia la această prevedere legală, legiuitorul a prevăzut încasarea prejudiciului material și moral din contul statului, nu trebuie de interpretat greșit, se are în vedere toată procedura respectivă pe tot parcursul, chiar dacă se înceta urmărirea penală. Daca se înceta urmărirea penală la faza incipientă, nu se putea discuta acum aceste aspecte. În cazul dat a fost pornită urmărirea penala, cauza a fost transmisă procurorului, ulterior în instanța de judecată, apoi atacată în a doua și a treia instanță. Rămâne doar că prima instanţă de judecată, deoarece a emis sentința de achitare, de 2 ori a pronunţat decizii Curtea de apel, motivele de achitare, care au

fost că nu întrunește elementele constitutive ale infracțiunii sau lipsește faptul infracțiunii.

Conform prevederilor art. 2036, 2037 ale Codului civil, recuperarea prejudiciului moral, instanța apreciază mărimea prejudiciului moral. Procurorul a solicitat de la reclamantul Pîslari Andrei care sunt probele ca dumnealui a suferit moral. Este o întrebare de prisos, numai o vietate care nu are logică și nu suferă, poate să nu sufere, dar acesta este om, este tras la răspundere penală, este chemat de nenumărate ori, retrăind pe toată această perioadă de 5 ani, nu retrăiește numai un om care să nu poate să retrăiască în așa fel de perioadă, dar așa oameni nu există, în cazul dat nu trebuie de demonstrat că reclamantul a fost prejudiciat moral. Suferințele fizice nu pot fi prezentate, de la stresul creat pe tot parcursul examinării cauzei penale reclamantul a suferit foarte mult și a avut probleme de sănătate din cauza acestui stres, dar nu este un raport de expertiză ce ar demonstra acest fapt, dar totodată nu poate spune că nu a suferit moral, nu poate fi pusa această întrebare la ordinea de zi reclamantului, cu atât mai mult că este menționat și în cererea de chemare în judecată faptul ca prejudiciul moral se apreciază și din alte circumstanţe, cine este persoana, mai are importanță ce funcție are persoana, locul în societate, este cunoscut sau nu, era o persoană publică pe teritoriul Republicii Moldova, circumstanțe care trebuie luate în considerație la stabilirea mărimii prejudiciului moral. Reclamantul fiind achitat de instanța de judecată, de curtea de apel, fiind menținute sentințele și deciziile, până acum procurorul nu a găsit de cuviință de a-și cere scuze din numele statului, așa cum prevede Legea, era greu de făcut acest gest. Se vede doar că procuratura Cantemir se fac referințe care nu era cazul să se menționeze, nu este pur și simplu reclamantul care nu avea necesitatea de a-și cere scuze în fața dumnealui pentru că a fost tras la răspundere penală ilegal. Pîslari Andrei era o persoană publică care a îndeplinit anterior funcții de conducere, a fost și în funcția de primar, are un grad în organele Ministerului Afacerilor Interne, a activat și în cadrul Ministerului Justiției, în satul de baștină este un om văzut, știut ca primar, este clar că s-au lezat aceste drepturi prin faptul ca toată lumea știa că este tras la răspundere penală, că este chemat de nenumărate ori prin instanțe, că este pornită urmărirea penală și poate fi pedepsit. În acest caz e clar că a suferit și reputația profesională cât și reputația lui ca om, faptul ca dumnealui este tras la răspundere penală, nu este atât de ușor să închizi ochii la acțiuni și comportamentul unor persoane. În cererea de chemare în judecată au fost menționate acele prevederi legale, la care s-a făcut trimitere, trebuie să fie

recuperat prejudiciul moral, suma prejudiciului solicitat nu este exagerată, consideră că instanța apreciază suma prejudiciului, dar din suferințele fizice și psihice, comportamentul organelor de urmărire penală, procurorul scuze nu și-a cerut, dar art.12 al Legii Nr. 1545 din 25.02.1998 privind modul de reparare a prejudiciului cauzat prin acțiunile ilicite ale organelor de urmărire penală, ale procuraturii și ale instanțelor judecătorești prevede expres că procurorul care a condus urmărirea penală trebuie să aducă scuze persoanei care a fost tras ilegal la răspundere penală în numele statului, să prezinte scuzele în formă scrisă victimei, rudelor, era de ajuns să fie prezentată reclamantului Pîslari Andrei, este menționat termenul de prezentare a scuzelor, din păcate în acest caz nu a fost nimic întreprins de a aplana situația, de aceia solicită încasarea prejudiciului material, moral și cheltuielilor judiciare așa cum au fost indicate în cererea de chemare în judecată.

De asemenea, invocă că nu s-au luat în considerație întru-totul explicațiile din cadrul ședinței de judecată, a reclamantului Pîslari Andrei, care a explicat că, susține cererea integral și poziția apărătorului. Adaugă că a început a activa în cadrul organelor interne ale RM încă din 1978 până în 1998, a activat în cadrul Ministerului Afacerilor Interne ocupând diferite funcții a deținut inclusiv funcții de conducere vice-comisar și comisar, în anul 1998 a fost transferat la Ministerul Justiției și până în anul 2006 a avut calitate șef al penitenciarului nr. 3 Leova penitenciar de tip închis. Pe el îl cunoaște o Republică întreagă, a fost cunoscut ca o persoana publică, ce a activat în interesele societății, nu vă imaginați ce retrăiri sufletești a avut prin această ilegalitate. A participant la conflictul de pe Nistru, Transnistria, este veteran, are anumite merite față de stat, a apărat cu cinste și onoare Republica Moldova, și acum a ajuns ca inculpat. Din cauza stresului acumulat pe toată această perioadă de 5 ani, din cauza nopților nedormite, a fost operat la inimă, văzând atâtea nedreptăți. A fost chemat 5 ani prin instanțe degeaba. Crede că dreptul constituţional îi permite că atâta a fost hârțuit de organele de urmărire penala.

Astfel, reieșind din cele expuse consideră că instanța, încasând un prejudiciu moral în mărime de 50 000 lei, nu compensează suferințele reclamantului, cauzate în urma tragerii ilegale la răspundere penală.

De asemenea consideră că instanța neîntemeiat a făcut concluzii cu privire la pretenția privind încasarea cheltuielilor de asistență juridică suportate în urma acțiunilor ilegale ale organelor de urmărire penală, ale procuraturii și instanței de judecată în mărime de 5 000 lei.

Consideră că instanța de judecată, nu corect a indicat în hotărâre și reținut complexitatea cauzei, noutatea și dificultatea întrebărilor juridice ridicate de speță, aportul avocatului la soluționarea cauzei, rezultatul obținut, durata relației dintre avocat și client, experiența, reputația și, abilitatea avocatului, justificarea și ponderea mijloacelor de apărare utilizate în cauză, faptul că cheltuielile urmează să fie necesare, realmente angajate și rezonabile ca mărime, precum și detaliul în acțiuni și lucrul efectuat de avocat, în care să fie descrise suficient de detaliat acțiunile întreprinse și timpul cheltuit pentru acestea, admițând parțial capătul de cerere și a încasat cheltuielile de asistență juridică în mărime de 3 000 (trei mii) lei. În primul rând instanța nu are dreptul de a aprecia lucrul avocatului, experiența lui și reputația, în al doilea rând în onorariul avocatului întră nu numai venitul avocatului, dar și cheltuielile avocatului la plata asigurării sociale care constituie pe an 27772,00 lei, asigurarea medicală 4056,00 lei, impozitul pe venit 12% din suma impozabilă, cheltuieli de birou rechizite și altele, întreținerea biroului, repararea lui, uzura mijloacelor fixe, aprovizionarea cu căldură, energie electrică, apă, telefon, calculator, transport și altele. Respectiv suma de trei mii lei este o sumă mizeră pentru apărarea într-un dosar civil cum este acesta.

Copia hotărârii motivate a fost expediată în adresa participanților la proces la data de 22 octombrie 2024. (f.d.102)

La data de 25 octombrie 2024 cauza a parvenit pentru examinare la Curtea de Apel Cahul (f.d.104).

La data de 15 noiembrie 2024, președintele interimar al Curții de Apel Cahul a înaintat Curții Supreme de Justiție demers prin care a solicitat strămutarea cauzei civile de la Curtea de Apel Cahul la o altă instanță egală în grad, pentru examinarea cauzei în ordine de apel. (f.d.121)

Prin încheierea Curții Supreme de Justiție din 23 decembrie 2024, a fost strămutată de la Curtea de Apel Cahul la Curtea de Apel Comrat, pentru judecare în ordine de apel, cauza civilă înaintată de Pîslari Andrei către Ministerul Justiției al Republicii Moldova, intervenient accesoriu Procuratura Generală al Republicii Moldova, cu privire la repararea prejudiciului și compensarea cheltuielilor de asistență juridică. (f.d.164-167)

La data de 21 ianuarie 2025 cauza a parvenit pentru examinare la Curtea de Apel Sud sediul Comrat (f.d.169).

Prin încheierea Colegiului judiciar al Curții de Apel Sud, sediul Comrat din 30 ianuarie 2025, nu s-a dat curs cererii de apel depuse de reprezentantul

reclamantului, Pîslari Andrei, avocatul Josu Gheorghe, împotriva hotărârii Judecătoriei Cahul, sediul Cantemir, din 5 aprilie 2024, adoptată pe cauza civilă la acțiunea înaintată de Pîslari Andrei către Ministerul Justiției al R. Moldova, intervenient accesoriu fiind Procuratura Generală a R. Moldova, cu privire la repararea prejudiciului și compensarea cheltuielilor de asistență juridică, și s-a acordat apelantului un termen de 10 zile din momentul primirii copiei prezentei încheieri pentru achitarea taxei de timbru în sumă de 200 (două sute) lei. (f.d.179-180)

La data de 06 februarie în adresa instanței de apel a parvenit dovada achitării taxei de timbru. (f.d.187-189)

Prin încheierea Colegiului judiciar al Curții de Apel Sud, sediul Comrat din 10 februarie 2025, s-a acceptă spre examinare cererilor de apel depuse de reprezentantul apelantului, Procuratura Generală a R. Moldova, procurorul Sîrbu Valeriu, de reprezentantul Ministerului Justiției al RM, Constantin Cachița, și de reprezentantul reclamantului, Pîslari Andrei, avocatul Josu Gheorghe.

S-a dispus intentarea procedurii de apel pe cauza civilă la cererea de chemare în judecată înaintată de Pîslari Andrei către Ministerul Justiției al R. Moldova, intervenient accesoriu fiind Procuratura Generală a R. Moldova, cu privire la repararea prejudiciului și compensarea cheltuielilor de asistență juridică.

În vederea pregătirii cauzei au fost efectuate următoarele acte procedurale:

- s-a expediat participanților la proces copia de pe cererea de apel, stabilindu-le termenul de 10 zile de la data comunicării încheierii prezente pentru prezentarea referinței,

- s-a informat părțile privind faptul că în conformitate cu prevederile art. 362^1 alin. (1) al Cod de procedură civilă al RM ei sunt în drept după expirarea termenului de apel să depună apelul incident nu mai târziu de data depunerii referinței la cererea de apel. (f.d.192-193)

Prin încheierea Colegiului judiciar al Curții de Apel Sud, sediul Comrat din 03 martie 2025, a fost stabilită ședința de judecată pentru examinarea apelurilor declarate. (f.d.198-199)

4. <u>Argumentele participanților invocate în ședința de judecată.</u>

În ședința instanței de apel avocatul Josu Gheorghe în interesele lui Pîslari Andrei a declarat că susține apelul înaintat prin motivele de fapt și de drept indicate în conținutul acestuia, invocând că nu este de acord cu încasarea prejudiciului moral, material și cheltuielilor judiciare.

Atrage atenția asupra faptului că instanța de fond corect a ajuns la concluzia că Pîslari Andrei a fost prejudiciat în legătură cu cauza dată deoarece a fost recunoscut ca bănuit, învinuit, a fost înaintat dosarul în instanța de judecată și examinată timp de 5 ani, fiind pronunțată o sentință de achitare de către instanța de fond și respectiv, era normal că procurorul pe caz să nu mai atace această sentință deoarece era vădit clar că Pîslari Andrei nu a comis infracțiunea în cauză.

Susține că parcursul a cinci ani de zile, Pîslari Andrei a fost citat mai bine de 35 ori în instanță, la procuratură, respectiv este clar că a fost prejudiciat moral și material pe parcursul examinării cauzei.

Consideră că instanța de fond nu a luat în de ajuns ceia ce este menționat în Legea nr.1545 cu privire la modul de reparare a prejudiciului, deoarece nu s-a luat în vedere caracterul, gravitatea încălcărilor procesuale comise la urmărirea penală și la examinarea cauzei penale în instanța de judecată.

Referitor la apelurile înaintate de către Procuratura Generală și a Ministerului Justiției, a menționat că acestea nu se bazează pe legislația în vigoare, pe legea care reglementează în cazul dat recuperarea prejudiciului, deoarece apelanții fac unica concluzie că nu a fost stabilit că intenționat organul de urmărire penală a încălcat legislația în vigoare și nu au fost anulate care acte de procedură penală din acest dosar, însă legislația nu prevede obligatoriu să fie anulate careva probe din dosarul penal ca să solicite prejudiciul.

Astfel, consideră că suma încasată de către instanța de fond în mărime de 50000 lei, este o sumă simbolică, motiv din care consideră că apelul înaintat urmează a fi admis, solicitând în acest sens și majorarea cheltuielilor judiciare de la suma de 3000 la suma de 5000 lei.

În ședința instanței de apel reclamantul Pîslari Andrei a susținut pe deplin poziția avocatului său.

În ședința instanței de apel reprezentantul Procuraturii Generale a RM Sîrbu Lilia a susținut pe deplin apelurile declarate de către reprezentantul Procuraturii Generale al Republicii Moldova și reprezentantul Ministerului Justiției al RM, invocând că în cadrul examinării cauzei respective nu a fost dovedit prezența acțiunilor ilegale la organul de urmărire penală sau procuratură.

A menționat că în cadrul examinării cauzei penale nu au fost emise careva acte sau încheieri interlocutorii sau încheieri a judecătorului de instrucție prin care să fie constatată ilegalitatea activității organului de urmărire penală.

Referitor la prejudiciul moral invocat de către reclamant, a menționat că

reprezentantul Procuraturii Generale al Republicii Moldova și reprezentantul Ministerului Justiției al RM au menționat faptul că nu a fost dovedit prezența suferințelor morale.

A solicitat respingerea cererii de apel declarate de către reprezentantul reclamantului, Pîslari Andrei, avocatul Josu Gheorghe pe motivele de fapt și de drept invocate în cererile de apel declarate de către reprezentantul Procuraturii Generale al Republicii Moldova și reprezentantul Ministerului Justiției al RM.

Reprezentantul Ministerului Justiției al Republicii Moldova fiind legal citat despre data, ora și locul examinării cauzei în ședința de judecată nu s-a prezentat și nici nu a solicitat prin careva cerere examinarea cauzei în lipsa sa.

Potrivit prevederilor art. 379 alin. (2) Cod de procedură civilă, *neprezentarea în şedinţa de judecată a apelantului sau a intimatului, a reprezentanţilor acestora, precum şi a unui alt participant la proces, citaţi legal despre locul, data şi ora şedinţei, nu împiedică judecarea apelului*.

Astfel, Colegiul judiciar a considerat necesar de a examina cauza în lipsa părții care nu s-a prezentat la examinarea cauzei și care a fost legal citată.

5. <u>Termenul legal de declarare a apelului.</u>

În conformitate cu prevederile art. 362 alin. (1) Cod de procedură civilă, *termenul de declarare a apelului este de 30 de zile de la data pronunţării dispozitivului hotărârii, dacă legea nu prevede altfel*.

În acest context, având în vedere că dispozitivul hotărârii judecătoriei Cahul sediul Cantemir a fost pronunțat la data de 05 aprilie 2024, iar apelurile au fost depuse la data de 17 aprilie 2024, 25 aprilie 2024 și respectiv 03 mai 2024, Colegiul judiciar constată că cererile de apel au fost declarate în termenul legal. (f.d.76-79, 80, 84)

6. *<u>Aprecierea instanței de apel.</u>*

Audiind părțile prezente, examinând materialele cauzei şi analizând în complex argumentele şi criticile expuse în scris, respectând limitele judecării apelului inserate la art. 373 Cod de procedură civilă, cu respectarea principiului disponibilității părţilor de a dovedi circumstanţele pe care le invocă drept temei a obiecţiilor sale, Colegiul judiciar conclude asupra necesităţii respingerii apelurilor declarate de către reprezentantul Procuraturii Generale al Republicii Moldova, procurorul Sîrbu Valeriu și reprezentantul Ministerului Justiției al RM, Constantin Cachița și admiterii apelului declarat de către reprezentantul reclamantului, Pîslari Andrei, avocatul Josu Gheorghe, cu modificarea parțială

a hotărârii primei instanţe în partea cheltuielilor suportate în legătură cu asistența juridică, din următoarele considerente.

Potrivit prevederilor art.385 lit.a) din Codul de procedură civilă, *instanţa de apel, după ce judecă apelul, este în drept să respingă apelul şi să menţină hotărârea primei instanţe*.

În conformitate cu prevederile art.385 lit.b) din Codul de procedură civilă, *instanţa de apel, după ce judecă apelul, este în drept să admită apelul şi să modifice hotărârea primei instanţe*.

Conform prevederilor art.373 alin.(1)-(3) din Codul de procedură civilă, *instanţa de apel verifică, în limitele cererii de apel, ale referinţelor şi obiecţiilor înaintate, legalitatea şi temeinicia hotărârii atacate în ceea ce priveşte constatarea circumstanţelor de fapt şi aplicarea legii în primă instanţă. În limitele apelului, instanţa de apel verifică circumstanţele şi raporturile juridice stabilite în hotărârea primei instanţe, precum şi cele care nu au fost stabilite, dar care au importanţă pentru soluţionarea cauzei, apreciază probele din dosar şi cele prezentate suplimentar în instanţă de apel de către participanţii la proces. În cazul în care motivarea apelului nu cuprinde argumente sau dovezi noi, instanţa de apel se pronunţă în fond, numai în temeiul celor invocate în primă instanţă*.

Din conţinutul celor relatate, Colegiul civil reţine că sarcina instanţei de apel derivă reieşind din dispoziţiile art.373 Cod de procedură civilă, în condiţiile în care instanţa de fond a soluţionat fondul cauzei, cu expunerea argumentelor în vederea admiterii sau respingerii acţiunii în raport cu concluziile reţinute de către aceasta.

Colegiul reține că, prima instanţa a determinat corect raportul juridic dedus judecății, ca fiind guvernat de Legea privind modul de reparare a prejudiciului cauzat prin acțiunile ilicite ale organelor de urmărire penală ale procuraturii și ale instanțelor judecătorești nr.1545 din 25 februarie 1998.

Din actele pricinii urmează cu certitudine că, la data de 09 martie 2023, reclamantul Pîslari Andrei a înaintat în cadrul Judecătoriei Cahul, sediul Cantemir o cerere de chemare în judecată către Ministerul Justiției al R. Moldova, intervenient accesorii Procuratura Generală a R. Moldova, cu privire la repararea prejudiciului și compensarea cheltuielilor de asistență juridică. (f.d.7-9)

Judecând pricina în fond prima instanţă, ***prin hotărârea judecătoriei Cahul sediul Cantemir din 05 aprilie 2024***, a admis parțial acțiunea civilă intentată la cererea de chemare în judecată depusă de Pîslari Andrei Trofim către Ministerul Justiției al R. Moldova, intervenient accesoriu Procuratura Generală a R. Moldova,

cu privire la repararea prejudiciului și compensarea cheltuielilor de asistență juridică.

S-a încasat din bugetul de stat prin intermediul Ministerului Justiției al R. Moldova în beneficiul reclamantului Pîslari Andrei Trofim, suma de 586 (cinci sute optzeci și șase) lei, cu titlu de prejudiciu material, suma de 50000 (cincizeci mii) lei, cu titlu de prejudiciu moral și suma de 3000 (trei mii) lei, cu titlu de cheltuieli suportate în legătură cu asistența juridică, iar în total suma de 53586 (cincizeci și trei mii cinci sute optzeci și șase) lei.

În rest, acțiunea s-a respins, ca fiind neîntemeiată. (f.d.71)

Colegiul judiciar consideră că hotărârea primei instanţe deşi este fondată în partea constatării existenţei prejudiciului cauzat reclamantului prin prisma prevederilor Legii nr. 1545 din 25.02.1998, totuşi instanţa de fond nu a dat o apreciere temeinică cuantumului cheltuielilor de asistență juridică admis.

În continuare, având în vedere stabilirea de către instanţa de apel asupra netemeiniciei apelurilor declarate de reprezentantul Ministerului Justiției Constantin Cachița şi reprezentantului Procuraturii Generale al Republicii Moldova, procurorul Sîrbu Valeriu, Colegiul judiciar se va expune asupra motivelor ce au stat la baza acestei soluţii.

Conform prevederilor art.117 alin.(1) din Codul de procedură civilă, *probe în cauze civile sânt elementele de fapt, dobândite în modul prevăzut de lege, care servesc la constatarea circumstanţelor ce justifică pretenţiile şi obiecţiile părţilor, precum şi altor circumstanţe importante pentru justa soluţionare a cauzei*.

Potrivit prevederilor art.118 alin.(1) din Codul de procedură civilă, *fiecare parte trebuie să dovedească circumstanţele pe care le invocă drept temei al pretenţiilor şi obiecţiilor sale dacă legea nu dispune altfel*.

Conform art.121 din Codul de procedură civilă, *instanţa judecătorească reţine spre examinare şi cercetare numai probele pertinente care confirmă, combat ori pun la îndoială concluziile referitoare la existenţa sau inexistenţa de circumstanţe, importante pentru soluţionarea justă a cazului*, iar în conformitate cu prevederile art.130 alin.(1) din codul menționat, *instanţa judecătorească apreciază probele după intima ei convingere, bazată pe cercetarea multiaspectuală, completă, nepărtinitoare şi nemijlocită a tuturor probelor din dosar în ansamblul şi interconexiunea lor, călăuzindu-se de lege*.

În cadrul examinării cauzei s-a stabilit cu certitudine că, prin sentința Judecătoriei Cahul, sediul Cantemir din 21 iunie 2019, s-a hotărât asupra faptului

că, Pîslari Andrei Trofim se achită de învinuirea în săvîrşirea infracţiunii prevăzute de art. 179 alin. (1) Cod penal din motivul că fapta inculpatului nu întrunește elementele constitutive ale infracțiunii, iar Pîslari Andrei Trofim, considerându-se a fi reabilitat (f.d.10-13, verso).

Prin Decizia Curții de Apel Cahul din 19 februarie 2020, a fost respins apelul și menținută sentința primei instanțe (f.d.14, verso).

Prin Decizia Colegiului Penal al Curții Supreme de Justiție din 04 martie 2021, recursul ordinar al procurorului a fost admis, cu casarea total a decizia și dispunerea rejudecării cauzei de către aceeași instanță de apel, în alt complet de judecată (f.d.16).

Prin Decizia Colegiului judiciar al Curții de Apel Cahul din 08 iunie 2022, apelul procurorului a fost admis, cu casarea totală a sentinței, cu pronunțarea unei noi hotărâri potrivit modului stabilit pentru prima instanță, prin care Pîslari Andrei a fost achitat de învinuirea în comiterea infracțiunii prevăzute de art.179 alin. (1) Cod penal, din motivul că nu s-a constatat existența faptei infracțiunii. S-a respins demersul procurorului privind încasarea de la Pîslari Andrei a cheltuielilor de judecată în mărime de 84 (optzeci și patru) lei (f.d.16, verso).

Prin Decizia Colegiului Penal al Curții Supreme de Justiție din 23 noiembrie 2022, a decis inadmisibilitatea recursului ordinar declarat de procurorul-șef al Procuraturii de circumscripție Cahul, Caragherghi Mariana, împotriva deciziei Colegiului judiciar al Curții de Apel Cahul din 08 iunie 2022, în cauza penală privindu-l pe Pîslari Andrei Trofim, ca fiind vădit neîntemeiat. Decizia fiind irevocabilă, pronunțată integral la 25 ianuarie 2023 (f.d.14-18, verso).

La acest capitol colegiul conchide că circumstanţele importante pentru soluţionarea pricinii au fost stabilite şi elucidate pe deplin de către instanța de fond.

În conformitate cu prevederile art.2 alin.(1) al Legii nr.1545 din 25.02.1998 privind modul de reparare a prejudiciului cauzat prin acţiunile ilicite ale organelor de urmărire penală, ale procuraturii şi ale instanţelor judecătoreşti, *prin acţiuni ilicite, se înțeleg acţiuni sau inacţiuni ale organului împuternicit să examineze cazurile cu privire la contravenţii, ale organului de urmărire penală sau ale instanţei de judecată, care exclud vinovăţia acestora, al căror caracter ilegal se manifestă prin încălcarea principiului general, potrivit căruia nici o persoană nevinovată nu poate fi trasă la răspundere şi nu poate fi judecată, (erori) ori fapte ale persoanelor cu funcţie de răspundere din organul de urmărire penală sau din instanţa de judecată, manifestate prin încălcarea intenţionată a normelor*

procedurale şi materiale în timpul procedurii penale sau contravenţionale (infracţiuni).

Conform art.6 lit.a) al Legii nr.1545 din 25.02.1998 privind modul de reparare a prejudiciului cauzat prin acţiunile ilicite ale organelor de urmărire penală, ale procuraturii şi ale instanţelor judecătoreşti, *dreptul la repararea prejudiciului, în mărimea şi modul stabilit de prezenta lege, apare în cazul, devenirii definitive şi irevocabile a sentinţei de achitare.*

Potrivit prevederilor art.2007 alin.(1) lit.a) din Cod civil, *prejudiciul cauzat persoanei prin acţiunile organelor de urmărire penală, ale procuraturii sau ale instanţelor de judecată se repară de către stat integral, indiferent de vinovăţia persoanei responsabile, în cazul condamnării ilegale, tragerii ilegale la răspundere penală, aplicarea ilegală a măsurii preventive sub forma arestului preventiv sau sub forma declaraţiei scrise de a nu părăsi localitatea.*

Din analiza prevederilor legale supra-enunțate, raportate la circumstanțele pricinii, Colegiul judiciar remarcă că, potrivit materialelor cauzei enunțate mai sus, care atestă circumstanțele pricinii, având în vedere faptul că Pîslari Andrei a fost achitat pe învinuirea de săvârşirea infracţiunii prevăzute de art.179 alin.(1) din Codul penal, dat fiind că nu există faptul infracțiunii. Prin urmare, acesta întrunește condițiile stabilite de lege pentru a putea solicita despăgubiri pentru prejudiciile care i-au fost cauzate.

Referitor la invocarea apelanților Ministerul Justiţiei şi Procuratura Generală, precum că reclamantului nu i-au fost încălcate drepturile prevăzute de art. 3 al Legii nr. 1545 din 25.02.1998 și nu are dreptul prin prisma Legii nr.1545 să solicite despăgubiri pecuniare, instanţa de apel o găseşte nefondată şi eronată din motivele ce succed.

Potrivit art.3 alin.(1) lit.a) a Legii nr.1545 din 25.02.1998 *este reparabil prejudiciul material şi moral cauzat persoanei fizice sau juridice în urma reţinerii ilegale, aplicării ilegale a măsurilor preventive sub formă de arest, de declaraţie de a nu părăsi localitatea sau ţara,* ***tragerii ilegale la răspundere penală****.*

Din conţinutul materialelor cauzei se atestă că:

Cauza penală a fost pornită în baza semnelor constitutive ale infracţiunii, prevăzute de art.179 alin.(1) din Codul penal. Pîslari Andrei a fost deferit judecăţii cu învinuirea adusă în săvârşirea infracţiunii prevăzută de art.179 alin.(1) din Codul penal, respectiv procurorul a dispus tragerea ilegală la răspundere penală a reclamantului, or potrivit Deciziei Curţii de Apel Cahul din 08 iunie 2022,

menţinută prin Decizia Curţii Supreme de Justiţie din 23 noiembrie 2022, Pîslari Andrei a fost achitat pe învinuirea de săvârşirea infracţiunii prevăzute de art.179 alin.(1) din Cod penal.

Privitor la argumentul apelanților că *toate acțiunile ale organului de urmărire penală și a procuraturii, au fost realizate în strictă conformitate cu prevederile legale*, precum și faptul că *acțiunile procesuale realizate în privința intimatului/reclamantului Andrei Pîslari au fost necesare și legale ța etapa procesuală corespunzătoare*, acest aspect nu este o scuză a tragerii ilegale la răspundere penală, or organul de urmărire penală avea obligaţia de a elucida toate circumstanţele cauzei fiind în drept să pronunţe şi soluţia de încetare a urmăririi penale, pe lipsa faptei infracţionale în acţiunile lui Pîslari Andrei, şi să evite o prelungire a măsurilor procesual penale, ce au un efect negativ asupra vieţii private a persoanei pusă sub învinuire şi inculpată pe nedrept, ca ulterior printr-un act judecătoresc să fie declarată netemeinicia învinuirilor aduse.

Este de remarcat că procurorul, prin expedierea cauzei penale în instanţa de judecată a admis tragerea ilegală la răspundere penală, în final dispusă achitarea reclamantului Pîslari Andrei, respectiv prin continuarea nefondată şi netemeinică a procedurii penale în privinţa reclamantului, a generat o continuitate a procesului penal până la 5 ani de zile, perioadă ce cu siguranţă a creat discomfort reclamantului, fapt ce a generat cu siguranţă şi modul în care ultimul a fost tratat în societate pe plan profesional cât şi cel personal.

La acest aspect Colegiul admite invocările părţii reclamante că *în urma acțiunilor neîntemeiate și ilegale ale Procuraturii raionale Cantemir, ale Procuraturii de circumscripție Cahul, recunoașterii sale în calitate de bănuit și învinuit, tragerii ilegale la răspundere penală pentru infracțiunea pe care nu a comis-o, a suportat o încordare psihică, retrăiri intense, stare de stres, circumstanțe legate de suferințe grave morale*.

În cumul, Colegiul judiciar stabileşte că în speţă, este probat încălcarea de către organul de urmărire penală (procurorul) a principiului şi scopului urmăririi penale, fiind tras la răspundere penală ilegal reclamantul Pîslari Andrei, prin înaintarea rechizitoriului cu învinuire în instanţa de judecată, ceea ce denotă temeinicia acţiunii în reparare în temeiul Legii nr.1545.

În speţă, Colegiul judiciar atestă încălcarea de către organul de urmărire penală în privinţa reclamantului a drepturilor sale procesual penale, acest fapt fiind integrabil cu repararea prejudiciului cauzat în temeiul art.3 alin.(1) lit.a) al Legii

nr. 1545 din 25.02.1998, care prevede că *în conformitate cu prevederile prezentei legi, este reparabil prejudiciul material şi moral cauzat persoanei fizice sau juridice în urma tragerii ilegale la răspundere penală*.

Colegiul judiciar consideră că cerința privind repararea prejudiciul moral cauzat lui Pîslari Andrei este una întemeiată și bazată pe suport legal. Or, potrivit circumstanțelor reținute de Curtea de Apel Cahul în cadrul examinării cauzei penale după învinuirea lui Pîslari Andrei de comiterea infracţiunii prevăzute de art.179 alin.(1) din Codul penal, instanţa de apel prin decizia din 08 iunie 2022, menţinută prin Decizia Curţii Supreme de Justiţie din 23 noiembrie 2022, a pronunţat decizie de achitare a lui Pîslari Andrei pe motiv că nu s-a constatat existența faptei infracțiunii.

În conformitate cu prevederile art.13 din Convenția Europeană pentru Apărarea Drepturilor Omului şi a Libertăţilor Fundamentale, orice persoană, ale cărei drepturi şi libertăţi recunoscute de prezenta Convenţie au fost încălcate, are dreptul de a se adresa efectiv unei instanţe naţionale, chiar şi atunci când încălcarea s-ar datora unor persoane care au acţionat în exercitarea atribuţiilor lor oficiale.

Colegiul judiciar reține că, raportând prevederile art.13 din Convenţia Europeană la prevederile art.5 alin.(2) din Codul de procedura civilă, potrivit căruia, nici unei persoane nu i se va refuza apărarea judiciară din motiv de inexistenţă a legislaţiei, de imperfecţiune, coliziune sau obscuritate a legislaţiei în vigoare, se va reţine că persoana deţinută în cazul în care se consideră victimă a unei violări a drepturilor sale prevăzute de art.3, 5 şi 8 din Convenţia Europeană este în drept să se adreseze cu cerere în instanţele judecătoreşti naţionale şi să solicite despăgubiri cu titlu de compensaţii pentru prejudiciul material şi moral, inclusiv costuri şi cheltuieli judiciare.

Conform art.10 al Legii nr.1545 din 25.02.1998 privind modul de reparare a prejudiciului cauzat prin acţiunile ilicite ale organelor de urmărire penală, ale procuraturii şi ale instanţelor judecătoreşti, dreptul persoanei fizice la repararea prejudiciului moral în mărimea şi în modul stabilit de prezenta lege apare în cazurile specificate la art.

Potrivit prevederilor art.2036 alin.(1) şi (3) din Codul civil, *În cazul în care persoanei i s-a cauzat un prejudiciu moral prin fapte ce atentează la drepturile ei personale nepatrimoniale, precum şi în alte cazuri prevăzute de lege, instanţa de judecată are dreptul să oblige persoana responsabilă la reparaţia prejudiciului prin plata de despăgubiri. Reparaţia prejudiciului moral se face şi în lipsa*

vinovăţiei autorului, faptei ilicite în cazul în care prejudiciul este cauzat prin condamnare ilegală, atragere ilegală la răspundere penală, aplicare ilegală a arestului preventiv sau a declaraţiei scrise de a nu părăsi localitatea, aplicarea ilegală în calitate de sancţiune administrativă a arestului , muncii neremunerate în folosul comunităţii şi în alte cazuri prevăzute de lege.

Instanța de apel notează că, în cazul victimei unei erori judiciare se pot pretinde daune morale al căror cuantum se stabileşte prin aproximare, instanţa urmând să aibă în vedere o serie de criterii cum ar fi consecinţele negative suferite de cel în cauză, pe plan fizic şi psihic, importanţa valorilor morale lezate, măsura în care au fost lezate aceste valori şi intensitatea cu care au fost percepute consecinţele vătămării.

Reieșind din coroborarea normelor de drept mai sus-indicate, la circumstanțele pricinii, Colegiul judiciar remarcă că, prin tragerea ilegală la răspundere penală a reclamantului, durata urmăririi penale şi a procesului de judecată ce a durat 5 ani de zile, ca urmare să fie pronunţată o decizie de achitare pe motivul inexistenței faptei infracțiunii, reclamantului Pîslari Andrei i s-a adus atingere drepturilor şi libertăţilor fundamentale ale omului, prin prisma remediului eficient prevăzut de legislația națională în vigoare, apelantul are dreptul la despăgubire pentru prejudiciul cauzat prin acțiunile sus-indicate, iar durerile psihice şi suferinţele fizice provocate de atare acțiuni, pot şi trebuie compensate prin acordarea unor despăgubiri.

Conform art.11 alin.(1) al Legii nr.1545 din 25.02.1998 privind modul de reparare a prejudiciului cauzat prin acţiunile ilicite ale organelor de urmărire penală, ale procuraturii şi ale instanţelor judecătoreşti, *mărimea compensaţiei pentru repararea prejudiciului moral se stabileşte de instanţa de judecată în modul prevăzut de prezenta lege.*

Mărimea concretă a compensaţiei se determină luându-se în considerare: a) gravitatea infracţiunii de a cărei săvârşire a fost învinuită persoana respectivă; b) caracterul şi gravitatea încălcărilor procesuale comise la urmărirea penală şi la examinarea cauzei penale în instanţa de judecată; c) rezonanţa pe care a avut-o în societate informaţia despre învinuirea persoanei; d) durata urmăririi penale, precum şi durata examinării cauzei penale în instanţa de judecată; e) natura dreptului personal lezat şi locul lui în sistemul de valori al persoanei; f) suferinţele fizice, caracterul şi gradul suferinţelor psihice; g) măsura în care compensaţia

bănească poate atenua suferinţele fizice şi psihice cauzate; h) durata aflării nelegitime a persoanei în detenţie.

Potrivit prevederilor art.2037 alin.(1) şi (2) din Codul civil, *mărimea despăgubirii pentru prejudiciu moral se determină de către instanţa de judecată în funcţie de caracterul şi gravitatea prejudiciului moral cauzat persoanei vătămate, de gradul de vinovăţie a autorului prejudiciului, dacă vinovăţia este o condiţie a răspunderii, şi de măsura în care această despăgubire poate aduce satisfacţie echitabilă persoanei vătămate. Caracterul şi gravitatea prejudiciului moral le apreciază instanţa de judecată, luând în considerare circumstanţele în care a fost cauzat prejudiciul, restrângerea posibilităţilor de viaţă familială şi socială, precum şi statutul social al persoanei vătămate.*

Colegiul judiciar remarcă că, aprecierea cuantumului prejudiciului moral acordat persoanei este prerogativa instanței de judecată, prin prisma criteriilor stabilite de lege și în baza probelor admisibile și pertinente, prezentate de cel prejudiciat întru confirmarea gradului suferințelor psihice și fizice. Or, aprecierea anume a gravității suferințelor invocate, se impune prin prisma faptului că compensația pentru paguba morală, reprezintă un echivalent în bani al suferințelor invocate, care trebuie să aducă persoanei un echitabil grad de satisfacție.

Astfel, pentru aplicarea acestor criterii, cel care pretinde daunele morale urmează să prezinte argumente, indicii din care rezultă în ce măsură drepturile personale nepatrimoniale i-au fost afectate prin tragerea ilegală la răspundere și care este evaluarea despăgubirilor ce urmează să compenseze prejudiciul.

La acest capitol instanța de apel remarcă că, menţinerea reclamantului Pîslari Andrei în calitatea de bănuit, apoi de învinuit şi de inculpat pentru o perioadă îndelungată, de 5 ani, calități procesuale ce impun unele obligaţii şi restricţii, acestea puteau şi la sigur au creat reclamantului prejudicii morale, descrise de acesta în cererea de acţiune şi în cererea de apel, invocări de care instanţa de fond corect a ţinut cont la emiterea hotărârii contestate cu apel.

Însă instanța de judecată nu a stabilit și elucidat toate circumstanțele cauzei, care sunt necesare la rezolvarea litigiului în speță și anume cu privire la cheltuielile judiciare, respectiv, încasând numai suma de 3000 (trei mii) lei, astfel, Colegiul consideră întemeiate argumentele apelantului privind faptul că *instanța de judecată, nu corect a indicat în hotărâre şi reținut complexitatea cauzei, noutatea şi dificultatea întrebărilor juridice ridicate de speță, aportul avocatului la soluționarea cauzei, rezultatul obținut, durata relației dintre avocat şi client,*

experienţa, reputaţia şi, abilitatea avocatului, justificarea şi ponderea mijloacelor de apărare utilizate în cauză, faptul că cheltuielile urmează să fie necesare, realmente angajate şi rezonabile ca mărime, precum şi detaliul în acţiuni şi lucrul efectuat de avocat, în care să fie descrise suficient de detaliat acţiunile întreprinse şi timpul cheltuit pentru acestea, admiţând parţial capătul de cerere şi a încasat cheltuielile de asistenţă juridică în mărime de 3 000 (trei mii) lei. În primul rând instanţa nu are dreptul de a aprecia lucrul avocatului, experienţa lui şi reputaţia, în al doilea rând în onorariul avocatului întră nu numai venitul avocatului, dar şi cheltuielile avocatului la plata asigurării sociale care constituie pe an 27772,00 lei, asigurarea medicală 4056,00 lei, impozitul pe venit 12% din suma impozabilă, cheltuieli de birou rechizite şi altele, întreţinerea biroului, repararea lui, uzura mijloacelor fixe, aprovizionarea cu căldură, energie electrică, apă, telefon, calculator, transport şi altele. Respectiv suma de trei mii lei este o sumă mizeră pentru apărarea într-un dosar civil cum este acesta.

Colegiul menționează că argumentele invocate de către reprezentantul reclamantului, Pîslari Andrei, avocatul Josu Gheorghe cu privire la încasarea cheltuielilor judiciare se admit cu probele administrate și servesc temei de modificarea hotărârii pronunțate în partea solicitată.

La emiterea hotărârii, Colegiul constată că prima instanță a reținut faptul că *,,instanţa de judecată, reţinând complexitatea cauzei, noutatea şi dificultatea întrebărilor juridice ridicate de speţă, aportul avocatului la soluționarea cauzei, rezultatul obţinut, durata relaţiei dintre avocat şi client, experienţa, reputaţia şi abilitatea avocatului, justificarea şi ponderea mijloacelor de apărare utilizate în cauză, faptul că cheltuielile urmează să fie necesare, realmente angajate şi rezonabile ca mărime, precum şi detaliul în acţiuni şi lucrul efectuat de avocat, în care să fie descrise suficient de detaliat acţiunile întreprinse şi timpul cheltuit pentru acestea, va admite parţial capătul de cerere şi va încasa cheltuielile de asistenţă juridică în mărime de 3 000 (trei mii) lei”*.

Contrar concluziei făcute de prima instanță, instanța de apel constată că acestea este eronată și în contradicție cu circumstanțele cauzei invocându-se faptul că avocatul Josu Gheorghe nu a indicat cu lux de amănunte la acțiunile efectuate de acordare al asistenței juridice precum și timpul cheltuit pentru efectuarea acestor acțiuni, or conform art.96 alin.(1) din Codul de procedură civilă, instanţa judecătorească obligă partea care a pierdut procesul să compenseze părţii care a

avut câştig de cauză cheltuielile ei de asistenţă juridică, *în măsura în care acestea au fost reale, necesare şi rezonabile.*

Prin urmare, avînd în vedere ca la materialele cauzei se atestă ca fiind anexat ordinul de plată cu nr.463026 din 16.09.2023 în sumă de 5000 lei (f.d.6), fapt ce confirmă că avocatul prin anexarea ordinului supra indicat, precum și prin cererea de apel înaintată a solicitat încasarea cheltuielilor de judecată (cheltuielilor de asistență juridică) în mărime de 5000 (cinci mii) lei, care au fost pretinse ca suportare în cadrul examinării prezentei spețe.

În opinia Colegiului suma de 5000 (cinci mii) lei cu titlu de cheltuieli judiciare în speță este una reală, necesară şi rezonabilă.

Astfel, din cele indicate supra, instanța de apel conchide că Pîslari Andrei semnând un mandat de reprezentare a intereselor sale cu avocatul Josu Gheorghe, are tot dreptul de a solicita încasarea cheltuielilor de asistență juridică suportate în cadrul prezentului proces.

Potrivit prevederilor art.82 din Codul de procedură civilă, *cheltuielile de judecată se compun din taxa de stat, taxa de timbru şi cheltuielile de judecare a cauzei*.

Conform prevederilor art.90 lit.i) din Codul de procedură civilă, *din cheltuielile de judecare a cauzei fac parte cheltuielile de asistenţă juridică*.

Potrivit prevederilor art.96 alin.(1[1]) din Codul de procedură civilă, *Cheltuielile menţionate la alin.(1) se compensează părţii care a avut câştig de cauză dacă aceasta a fost reprezentată în judecată de un avocat*.

Aceleiași cerințe sunt expuse în practica CEDO *(Le Compe, Van Leuven et de Meyere, art. 50, 17; Minnelli, 45; Feldbrugge, Cm De Cubber, Art. 50,25; acelaş principiu, Olsson nr. 1, 104; 1 48; Niderost-Huber, 40) în care este indicat, că de asemenea este necesar de a stabili realitatea cheltuielilor, necesitatea şi caracterul rezonabil al mărimilor lor.*

În acest context Colegiul judiciar ține să menționeze că cheltuielile pentru asistență juridică pentru a fi încasate de către instanța de judecată din contul părții care a pierdut procesul în beneficiul părții care a obținut câștig de cauză, sunt raportate la o serie de criterii, și anume: criteriul necesității, caracterul de realmente suportate și criteriul de rezonabilitate în raport cu cuantumul cheltuielilor de asistență juridică solicitate a fi compensate.

Necesitatea suportării cheltuielilor de judecată de către reclamant rezultă nemijlocit din necesitatea realizării, apărării dreptului, interesului încălcat, contestat al reclamantului.

În raport cu criteriul efectivității, realității suportării cheltuielilor de asistență juridică, pentru dovada cheltuielilor suportate, prin prisma practicii, se evidențiază necesitatea prezentării de către partea care pretinde compensarea cheltuielilor a unor acte confirmative cum ar fi dovada achitării onorariilor avocaților (copii de pe dispozițiile de plată prin virament sau bonurile de plată, caracterul real al cheltuielilor de judecată.

Astfel, după cum s-a indicat mai sus, la înaintarea cererii de chemare în judecată, potrivit ordinului de plată cu nr. 463026 din 16.09.2023 în sumă de 5000 lei (f.d.6), se confirmă că de către Pîslari Andrei s-a achitat suma dată avocatului Josu Gheorghe pentru apărarea intereselor sale la înaintarea cererii de chemare în judecată supra indicată, ***din motivul dat urmează a se modifica hotărârea instanței de fond*** în partea dată și de a se dispune încasarea sumei de 5000 lei din contul bugetului de stat prin intermediul Ministerului Justiției al R.Moldova în beneficiul reclamantului Pîslari Andrei.

Din considerentele menţionate şi având în vedere faptul, că hotărârea primei instanţe deşi este parţial întemeiată în aspect de constatări, fiind eronată în partea mărimii cheltuielilor suportate în legătură cu asistența juridică, Colegiul judiciar ajunge la concluzia de a respinge apelurile declarate de reprezentantul Procuraturii Generale al Republicii Moldova, procurorul Sîrbu Valeriu și de reprezentantul Ministerului Justiției al Republicii Moldova, Constantin Cachița, şi admiterii apelul declarat de către reprezentantul reclamantului, Pîslari Andrei, avocatul Josu Gheorghe, cu modificarea hotărârii instanţei de fond, în partea cuantumului cheltuielilor suportate în legătură cu asistența juridică.

În rest hotărârea instanței de fond urmează a fi menținută.

În lumina celor expuse, în conformitate cu prevederile art.385 lit.a), b), art.386-390, 394 și 434 din Codul de procedură civilă, colegiul judiciar al Curții de Apel Sud, sediul Comrat,

D E C I D E:

Se resping cererile de apel depuse de reprezentantul Procuraturii Generale al Republicii Moldova, procurorul Sîrbu Valeriu și de reprezentantul Ministerului Justiției al Republicii Moldova, Constantin Cachița.

Se admite apelul declarat de către reprezentantul reclamantului, Pîslari Andrei, avocatul Josu Gheorghe.

Se modifică hotărârea judecătoriei Cahul, sediul Cantemir din 5 aprilie 2024, adoptată pe cauza civilă la acțiunea înaintată de Pîslari Andrei către Ministerul Justiției al Republicii Moldova, intervenient accesoriu Procuratura Generală al Republicii Moldova, cu privire la repararea prejudiciului și compensarea cheltuielilor de asistență juridică, *în partea cheltuielilor suportate în legătură cu asistența juridică, majorând suma cheltuielilor suportate în legătură cu asistența juridică de la 3000 (trei mii) lei la 5000 (cinci mii) lei.*

În rest, hotărârea instanței se menține.

Decizia este definitivă și executorie din momentul pronunțării, dar poate fi atacată cu recurs la Curtea Supremă de Justiție a RM în termen de 2 luni din momentul comunicării deciziei integrale.

Președintele completului, judecător: Judecător: Judecător:

Andrei MIRONOV Valeri HUDOBA Grigori COLEV